

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

VISION ▶
planen

VISION - Innovativ grön omställning,
etapplandskapsplan 5 för Nyland | Planutkast

Planbeskrivning

Framlagt 11.3.–8.5.2026

Nylands förbund 2026

Uudenmaan liitto // Nylands förbund

Estersporten2 B • 00240 Helsingfors
toimisto@uudenmaanliitto.fi
uudenmaanliitto.fi

Innehåll

1 Inledning	5
2 Planeringens utgångspunkter	6
2.1 Planområde och influensområde	6
2.2 Behov och teman för den nya etappplansplanen	7
2.3 Definition av grön och ren omställning	9
2.4 Landskapsplanesituationen i Nyland	9
2.5 Nyland och den gröna omställningen: utmaningar och möjligheter	11
3 Planarbetets faser	12
3.1 Planprocessens faser och framskridande	12
3.2 Delaktighet och beslutsfattande	14
3.3 Planens verktyg och plattformar	15
4 Planens mål och planeringsprinciper	16
4.1 Mål	17
4.2 Planeringsprinciper	18
5 Planlösningarna per tema	19
5.1 Energi	19
5.1.1 Temats utgångspunkter och innehåll	19
5.1.2 Solenergi	20
5.1.3 Kärnkraft	23
5.1.4 Skogsbaserad bioenergi	27
5.1.5 Vindkraft	29
5.1.6 Geoenergi, spillvärme och energilagring	29
5.1.7 Energiöverföringsnät	31
5.1.8 Bedömning av konsekvenserna av temat energi	35
6 Planens rättsverkningar	39
6.1 Landskapsplanens rättsverkningar	39

6.2	Landskapsplanens beteckningstyper	39
6.3	VISION-planens förhållande till gällande landskapsplaner	40
6.4	Landskapsplanens styrande verkan på annan myndighetsverksamhet	41
6.5	Annan lagstiftning och landskapsplanen	42
7	Planens konsekvenser och bedömning av hur målen uppfylls	44
7.1	Planens sammantagna konsekvenser	44
7.1.1	Konsekvenser för region- och samhällsstruktur, samhällsförsörjning och trafik	44
7.1.2	Konsekvenser för biologisk mångfald och naturresurser	45
7.1.3	Konsekvenser för vatten, luft och klimat	45
7.1.4	Konsekvenser för ekonomi och näringsliv	45
7.1.5	Konsekvenser för människor, levnadsförhållanden och livsmiljö	46
7.1.6	Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön	47
8	Planhandlingar	48
8.1	Plankarta och planbeskrivning	48
8.2	Planbeskrivningens bilagor	48
9	Källor	49

1 Inledning

Nylands mål som sträcker sig till år 2050 är att vara "Europas miljösmartaste, mest innovativa och lyckligaste landskap". Det har fastställts i landskapsplanen "Ett lösningsinriktat Nyland – Vägvisare i Finland, föregångare i Europa", som godkänts av landskapsfullmäktige den 9 december 2025. Nyland strävar efter att vara klimatneutralitet senast 2030. Detta kräver betydande investeringar i ren teknologi och projekt som främjar den gröna omställningen. Den gröna omställningen ingår i alla prioriteringar i landskapsprogrammet.

För att målen i landskapsprogrammet ska kunna nås behöver även områdesanvändningen i landskapet och landskapsplanen i hög grad stödja dem. Den nya etapplandskapsplanen VISION för den innovativa gröna omställningen syftar till att identifiera lösningar som möjliggör och främjar den gröna, rena omställningen i Nyland, med beaktande av miljöns ramvillkor. Planarbetet inleddes genom ett beslut av landskapsstyrelsen den 23 februari 2025. Ett planutkast med preliminära planlösningar och en bedömning av konsekvenserna har nu sammanställts. En bred diskussion och synpunkter på utkastet välkomnas för att VISION-planen ska kunna identifiera de lösningar som är bäst lämpade för Nyland och som mest effektivt främjar den gröna omställningen.

VISION-planen är en etapplandskapsplan som kompletterar och preciserar den gällande helheten av landskapsplaner i fråga om fem teman som är kopplade till den gröna omställningen (energi, industriell produktion, cirkulär ekonomi och marksubstanshantering, natur och kolbindning, logistik och långväga persontrafik, vattentjänster och vattentillgångar) samt i fråga om försvaret. Därtill behandlas följande tvärgående perspektiv i planen: begränsning av klimatförändringen och anpassning till den; säkerhet, resiliens och försörjningsberedskap; godtagbarhet och rättvisa samt en innovativ grön omställning. Dessa perspektiv beaktas särskilt i konsekvensbedömningen, men bland annat säkerhetsaspekter behandlas även genom planlösningar, i synnerhet när det gäller försvarets behov av områdesanvändning. Etapplandskapsplanens mållår är detsamma, 2050, som för den lagakraftvunna helheten av Nylandsplanen, och den har en lika översiktlig och strategisk utformning.

Landskapsplanen anger de stora riktlinjerna för markanvändningen långt in i framtiden. Det är den mest översiktliga nivån i planläggningssystemet. VISION-planarbetet kommer att påverkas av den pågående reformen av lagen om områdesanvändning, som kommer att innebära förändringar både för planprocessen och landskapsplanens roll i planläggningssystemet. Reformens innehåll är ännu öppet, men förändringen sker före förslagsfasen och dess konsekvenser bedöms samtidigt med den respons som kommer in på planutkastet. Planens lösningar och material kommer också att kompletteras inför förslaget på olika sätt, bland annat när det gäller de tvärgående perspektiven och konsekvensbedömningen.

2 Planeringens utgångspunkter

2.1 Planområde och influensområde

VISION-planen utarbetas för hela Nylands område. Planområdet omfattar således alla 26 kommuner i Nyland.

Till planens influensområde hör, utöver planområdet, även de områden där den planerade områdesanvändningen kan medföra väsentliga konsekvenser. Konsekvensernas betydelse och omfattning beror på det tema som behandlas och kan vara kommun- eller landskapsöverskridande eller nationella, och i vissa fall även internationella.

Om landskapsplanen sannolikt medför betydande miljökonsekvenser inom territoriet för en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska Finlands miljöcentral sörja för ett sådant anmälningsförfarande och ett sådant samråd som förutsätts i SMB-direktivet. Nylands förbund ska underrätta Finlands miljöcentral om beredningsläget för VISION-planen (lagen om områdesanvändning, 206 a § och 206 b §). Nylands förbund samråder med Finlands miljöcentral om förfarandet.

Bild 1. Planområdet och grannlandskapen för VISION-planen.

2.2 Behov och teman för den nya etapplandskapsplanen

Det centrala målet med det nya planarbetet är att främja den gröna omställningen i Nyland genom markanvändning. Planarbetet fokuserar på lösningar för områdesanvändningen som rör klimat, energiomställning, biologisk mångfald, naturresurser och cirkulär ekonomi samt trafik och annan kritisk infrastruktur.

Behovet av att uppdatera landskapsplanen har uppstått både till följd av förändringar i omvärlden och den respons som fåtts från intressentgrupper. Energi- och näringslivssektorerna genomgår stora förändringar, och säkerhet, försörjningsberedskap och resiliens betonas allt starkare till följd av det försämrade geopolitiska läget. Samtidigt fortskrider klimatkrisen och förlusten av biologisk mångfald snabbare än förutsett. Att främja den gröna omställningen inom energi, näringsliv och mobilitet innebär samtidigt att stärka landskapets ekologiska nätverk, kolbindning och anpassning till klimatförändringen. Markanvändningen behöver planeras så att den svarar mot utmaningarna i en föränderlig omvärld.

VISION-planen kompletterar den gällande lagakraftvunna planhelheten med följande teman inom den gröna omställningen:

- Energi
- Industriell produktion, cirkulär ekonomi och marksubstanshantering
- Natur och kolbindning
- Logistik och långväga persontrafik
- Vattentjänster och vattentillgångar
- Försvar

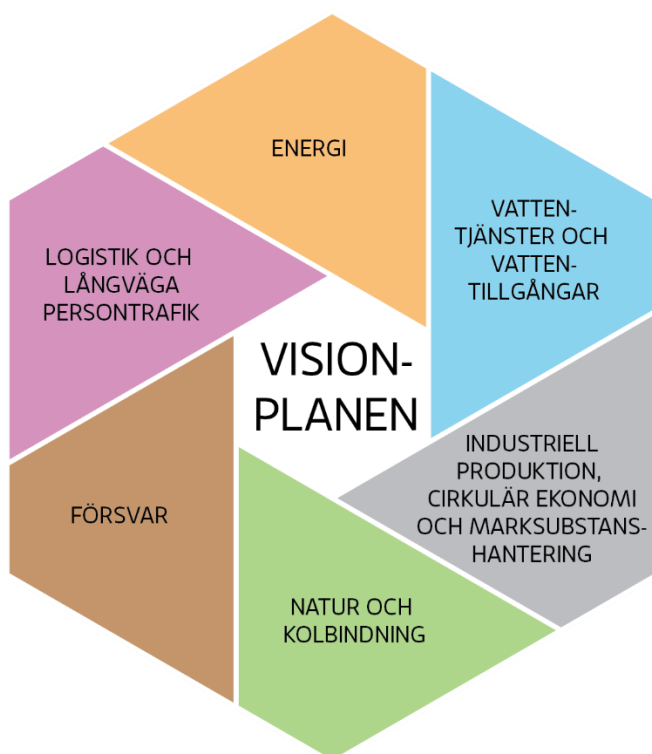

Bild 2. Teman i VISION-planen.

Utöver dessa teman beaktas i planarbetet följande tvärgående perspektiv:

- begränsning av klimatförändringen och anpassning till den
- säkerhet, resiliens och försörjningsberedskap
- godtagbarhet och rättvisa
- innovativ grön omställning.

Som utmaningar för den gröna omställningen i Nyland har bland annat energitillräckligheten samt behovet av mark för nya näringar med olika kopplingar till den gröna omställningen identifierats. I ett växande och tätt bebyggt landskap kan det vara utmanande att hitta lämpliga områden för verksamheter som kräver stora markarealer. Även de markreservationer som krävs för energiproduktion, överföring, omvandling och lagring behöver samordnas med andra intressen inom områdesanvändningen i ett landskap som utvecklas kontinuerligt.

Genom att identifiera förutsättningarna för placering av koncentrationer av industriell verksamhet och genom att i landskapsplanen förutse och beakta behoven samt placeringsområden för eventuella projekt kan man säkerställa att projekt inom industriell produktion, logistik, marksustanshantering eller cirkulär ekonomi med regional och till och med nationell betydelse har förutsättningar att genomföras när det gäller områdesanvändningen.

Utvecklingen av planer på olika nivåer inom trafiksystemet samt landskapets åtaganden i fråga om mål, såsom klimatneutralitet, har aktualiserat behovet av att se över logistiken samt förbindelser och destinationer för långväga persontrafik. För att målen ska kunna uppnås krävs en bred omställning till hållbara färdssätt och smidiga godstransporter samt till rena och förnybara energikällor.

När det gäller naturmiljön har de många olika intressen inom områdesanvändningen som riktas mot landskapet lett till att grönstrukturen har fragmenterats samt till att de ekologiska nätverken och den biologiska mångfalden har försvagats. Klimatförändringen försvårar bevarandet av naturmiljöernas biologiska mångfald. Detta innebär nya utmaningar för utvecklingen av det växande metropollandskapet och för placeringen av verksamheter. Begränsning av klimatförändringen är en central åtgärd för att förebygga skador på naturen. Med tanke på anpassningen är det viktigt att bevara den biologiska mångfalden och sammanhängande nätverk av grönområden. På så sätt får landskapets arter bättre möjligheter att klara framtida förändringar, och produktionssektorer som är beroende av biologisk mångfald kan även fortsättningsvis ha förutsättningar att verka i Nyland.

I Nyland och Helsingforsregionen omfattar vattenförsörjningens verksamhetsområden flera kommuner och samkommuner, och de centraliserade vattenförsörjningslösningarna berör ett stort antal invånare. Genom VISION-planen vill man också säkerställa den framtida utvecklingen av regionalt viktiga vattenförsörjnings- och avloppsreningssystem genom att anvisa områden och stråk för samhällsteknisk försörjning. Säkerställandet av försörjningsberedskapen samt säkerhetsfrågor har också motiverat att temat behandlas i landskapsplanen.

Förändringar i det geopolitiska läget och säkerhetsmiljön påverkar också Nyland och arbetet med landskapsplanen. Dessutom påverkar internationell och nationell politik, reglering och åtaganden, särskilt EU:s och Finlands industripolitik samt förändringar i lagstiftningen, planeringen av områdesanvändningen mer direkt än tidigare. Det är också sannolikt att regleringen kommer att öka och bli strängare under de närmaste åren. I arbetet med landskapsplanen beaktas därför förändringar i verksamhetsmiljön, såsom lagstiftningen, så förutseende som möjligt.

2.3 Definition av grön och ren omställning

Definitionen har utarbetats av Nylands förbund utifrån [Miljöministeriets definition](#). Denna definition utgör en viktig utgångspunkt för VISION-planarbetet.

Den gröna omställningen är en nödvändig förändring mot en ekologiskt hållbar ekonomi. En hållbar ekonomi bygger på koldioxidsnåla lösningar, på lösningar som främjar cirkulär ekonomi och biologisk mångfald och på en hållbar användning av naturresurser.

Omställningen möjliggör en uppbyggnad av ett klimatneutralt samhälle, förbättrar den ekologiska balansen, begränsar klimatförändringen och främjar anpassningen till den samt tryggar framtida levnadsmöjligheter.

Ren energi är en viktig del av omställningen. Att ersätta fossila bränslen med rena energilösningar är ett centralt mål för omställningen.

I den gröna och rena omställningen i Nyland betonas innovationer, resurssmårhet, de gränser som ställs av naturen och miljön, utveckling av hållbar trafik, logistik och infrastruktur samt rättvisa och social godtagbarhet.

Omställningen främjas av regleringen på EU-nivå, de internationella och nationella klimatmålen samt Nylands mål att vara ett klimatneutralt landskap senast 2030. Nylands förbund vill vara föregångare också när det gäller att främja den gröna och rena omställningen både nationellt och internationellt.

2.4 Landskapsplanesituationen i Nyland

I Nyland finns flera gällande landskapsplaner som tillsammans bildar en helhet. De gällande planerna är

- Helheten Nylandsplanen 2050 som består av etapplandskapsplaner för tre regioner: Helsingforsregionen, västra Nyland och östra Nyland
- Etapplandskapsplan 2 för Nyland, Östersundomområdet
- Etapplandskapsplan 4 för Nyland: vindkraftlösning.

Det som inte särskilt upphävs i gällande landskapsplaner när VISION-planen godkänns och träder i kraft fortsätta att gälla. Strukturöversikten 2050 (utan rättsverkan) har fungerat som bakgrundsvision för planhelheten för Nyland och styr i tillämpliga delar även regionstrukturen i VISION-planen.

Mer information om gällande landskapsplaner: <https://uudenmaanliitto.fi/sv/planlaggning-och-trafik/landskapsplanerna/tolkning-av-radande-situation-i-fraga-om-landskapsplanerna/>

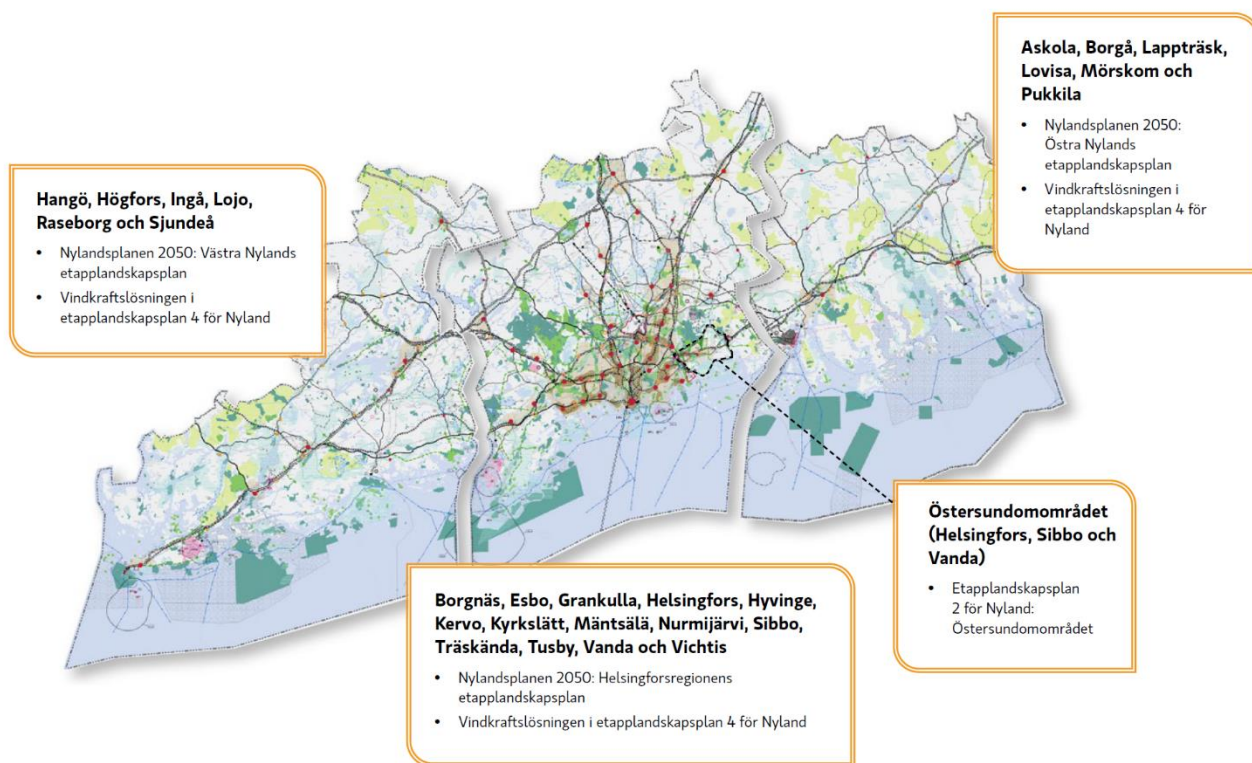

Bild 3. Sammanställning av gällande landskapsplaner kommunvis.

Mer information om de gällande landskapsplanerna finns i Nylands förbunds plankarttjänst. [Länk till Nylands förbunds plankarttjänst](#)

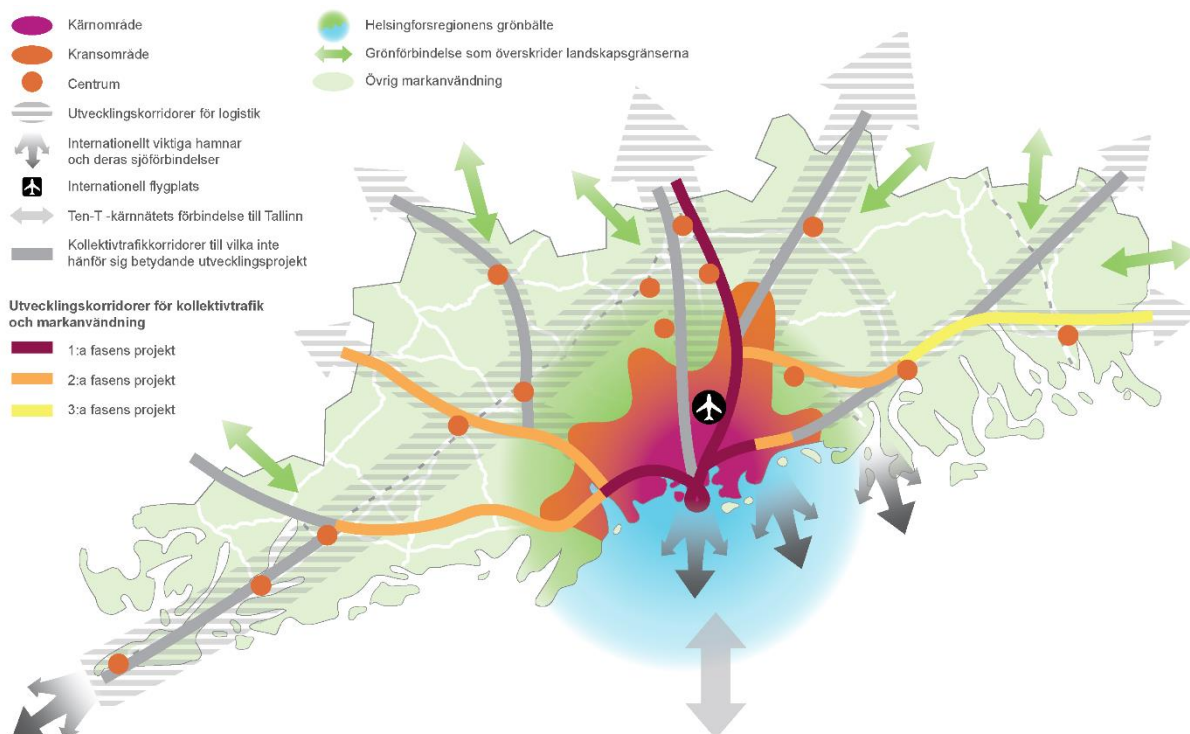

Bild 4. Strukturöversikt för Nyland (2020).

Strukturöversikten utgör bakgrundsvision för den lagakraftvunna helheten Nylandsplanen 2050. I översikten beskrivs landskapets regionstruktur och de viktigaste förbindelserna på en översiktlig nivå, även över landskapsgränserna. [Länk till Nylands strukturöversikt](#) (på finska).

2.5 Nyland och den gröna omställningen: utmaningar och möjligheter

Den gröna omställningen är avgörande för att Nyland och kommunerna ska nå sina hållbarhetsmål under de kommande åren och årtiondena. Nylands styrkor med tanke på den gröna omställningen är särskilt kunnig arbetskraft, goda logistiska förbindelser samt möjligheter att ansluta till energinät. Nylands täta region- och samhällsstruktur samt fungerande infrastruktur och trafiksystem ger investerare och företag inom den gröna omställningen agglomerationsfördelar, dvs. fördelar som uppstår när verksamheter och investeringar koncentreras geografiskt.

Samtidigt är tillgången till mark och infrastruktur en av de centrala utmaningarna i Nyland, eftersom många projekt inom den gröna omställningen (t.ex. solenergi) kräver stora sammanhängande områden och närhet till energinät och logistik, som är en begränsad resurs i ett tätt bebyggt landskap. Även behovet av att samordna naturmiljön, de ekologiska nätverken och olika markanvändningsintressen gör planeringen mer komplex. En effektiv markanvändning i Nyland, inom de ramar och begränsningar som styr landskapets utveckling, kräver därför omfattande samordning och kan fördröja eller förhindra projekt och investeringar.

På landskapsnivå är det väsentligt att beakta den gröna omställningens betydelse för områdets konkurrenskraft, försörjningsberedskap och godtagbarhet. Att locka stora investeringar skulle bidra till att utveckla små och medelstora företags värdekedjor och stärka samarbetet mellan dem, vilket ger bredare regionalekonomiska fördelar. En central fråga för Nyland gäller tillgången till och användningen av energi. En ökad produktion av ren energi i Nyland skulle bidra till att balansera den nuvarande situationen, där el importeras till landskapet från andra områden. Tillgången på industritomter och tomter med stor areal är begränsad i Nyland, och deras värde är högt. Dessutom medför den tätt bebyggda miljön utmaningar när det gäller social godtagbarhet.

Den gröna omställningen innebär betydande möjligheter för Nyland och kan bidra till att stärka både landskapets och hela Finlands roll i arbetet med att lösa globala hållbarhetsutmaningar. En positiv utveckling förutsätter dock en konsekvent och förutsebar verksamhetsmiljö med bland annat flexibel planläggning, smidiga tillståndsförfaranden och ett brett samarbete mellan kommuner, företag och projektaktörer.

Mer information om markanvändningsbehov, utmaningar och möjligheter i Nyland kopplade till den gröna omställningen: <https://uudenmaanliitto.fi/wp-content/uploads/2024/10/Selvitys-vihrean-siirtyman-hankkeiden-maankayttotarpeista-Uudellamaalla.pdf> (på finska)

3 Planarbetets faser

3.1 Planprocessens faser och framskridande

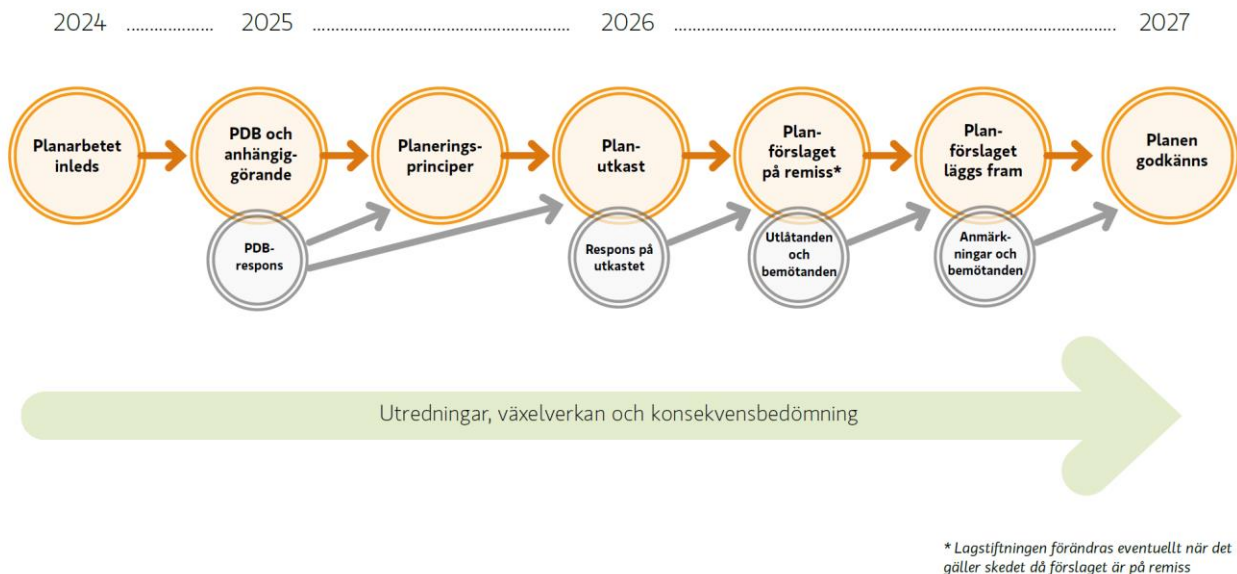

Bild 5. Målsatt tidsplan för arbetet med VISION-planen.

Planarbetet inleddes 2024 och enligt den nuvarande bedömningen kan planen uppnå godkännandefasen år 2027. Tidsplanen preciseras i takt med att planeringsprocessen fortskrider.

2023

- År 2023 kartlades behoven av att komplettera både landskapsplanen och Nylandsprogrammet genom intressentenkäter och en kommunrunda. I den växelverkan som fördes framkom framför allt aktuella teman som rör den gröna omställningen, trafiken och det ekologiska nätverket.

2024

- I början av året inleddes, utifrån de teman som framkommit i växelverkan med intressenterna, ett utredningsarbete om markanvändningsbehoven för projekt inom den gröna omställningen i Nyland.
- Under våren genomfördes vid förbundet en bedömning av aktualiteten i den gällande landskapsplanen. Utifrån växelverkan med intressenterna samt de genomförda bedömningarna och utredningarna konstaterades att det finns behov av att uppdatera den lagakraftvunna landskapsplanen i fråga om vissa aktuella teman.
- Landskapsstyrelsen beslutade vid sitt sammanträde den 13 maj 2024 att inleda beredningen av en ny etapplandskapsplan med fokus på den gröna omställningen. Fem teman valdes ut för behandling i etapplandskapsplanen.
- Under hösten utarbetades utvecklingsplaner för planens teman. I arbetet med utvecklingsbilderna granskades utveckling, nuläge och framtid för varje tema samt möjliga sätt att behandla temat i planen. I samband med arbetets genomförande fastställdes också

preliminära mål för planarbetet, vilka preciserades tillsammans med kommunerna och olika intressentgrupper.

- Under hösten startade även den samlingsgrupp för den gröna omställningen som koordineras av förbundet. Samarbetsgruppen ska stötta regionalplaneringen, öka dialogen mellan kommuner och andra aktörer och hjälpa till att lösa gemensamma utmaningar inom den gröna omställningen. Medlemmarna företräder brett Nylands kommuner, olika regioner samt aktörer och myndigheter inom den gröna omställningen.

2025

- I programmet för deltagande och bedömning (PDB) infördes de mål som fastställts genom växelverkan samt uppgifter om planarbetets faser, formerna för växelverkan och de planerade konsekvensbedömningarna. Landskapsstyrelsen godkände vid sitt sammanträde den 24 februari 2025 planens program för deltagande och bedömning för offentlig framläggning och bemyndigade byrån att kungöra att planarbetet inleds.
- Planarbetet kungjordes i mars. PDB hölls offentligt tillgängligt för kommentarer på förbundets webbplats och vid byrån under perioden 10.3–29.4.2025. Dessutom skickades en riktad begäran om kommentarer till sammanlagt 167 intressegrupper, däribland Nylands kommuner samt myndigheter och andra centrala aktörer med koppling till planens teman.
- Under tiden då planen var framlagd ordnades tillsammans med det nya landskapsprogrammet, som bereddades samtidigt, fyra regionala intressentmöten inom ramen för "Nylandsforumet" samt ett presentationstillfälle för planen via Teams.
- Totalt inkom 56 kommentarer om PDB. Bland dem som lämnade kommentarer kom nästan hälften från Nylands kommuner, myndigheter, landskapsförbund i grannlandskap, aktörer med koppling till planens innehåll samt privatpersoner. Särskilt mycket respons inkom om temana energi, natur och kolbindning samt om att inkludera Östersundom i VISION-planens område.
- Efter genomgången av responsen på PDB konstaterades att planområdet behöver utvidgas till Östersundomområdet. Landskapsstyrelsen beslutade om en utvidgning av planområdet vid sitt sammanträde den 9 juni 2025. Till följd av utvidgningen av planområdet kungjordes i juni en ny inledning av planprocessen, och det uppdaterade programmet för deltagande och bedömning kunde kommenteras fram till början av augusti.
- Under våren och i början av hösten utarbetades planeringsprinciper som preciserar planens mål och vägleder utarbetandet av planutkastet. Principerna utarbetades i samarbete med bland annat sakkunniga från kommunerna och samlingsgruppen för den gröna omställningen. Landskapsstyrelsen godkände planeringsprinciperna vid sitt möte den 25 augusti 2025.
- Den första myndighetsförhandlingen om VISION-planen hölls den 18 september 2025. Sammanlagt 18 olika aktörer deltog eller lämnade in sina synpunkter. Vid förhandlingarna lyftes fram att planens teman är mycket aktuella och att de pågående utredningarna är viktiga. Det konstaterades också att det i flera grannlandskap pågår landskapsplaneprocesser där samma teman kopplade till den gröna omställningen behandlas.
- Planförslaget utarbetades under hösten. Principerna och lösningarna i det preliminära planutkastet behandlades bland annat i en workshop tillsammans med kommunernas sakkunniggrupper i början av 2026. Utifrån responsen på PDB togs försvaret in i planutkastet som planens sjätte tema.

- Vid sitt möte den 23 februari 2026 godkände landskapsstyrelsen att planutkastet läggs fram offentligt. Planutkastet hålls framlagt 11.3–8.5.2026 på Nylands förbunds webbplats. Utlåtanden om planen har begärts av Nylands kommuner och andra centrala myndigheter och intressentgrupper.

3.2 Delaktighet och beslutsfattande

VISION-planen bereds så öppet och interaktivt som möjligt. Det är viktigt att få synpunkter på planens innehåll, konsekvenser och andra centrala frågor av alla som eventuellt påverkas av landskapsplanläggningen. Respons och utomstående bedömningar i olika skeden utnyttjas vid beredningen och i planprocessen. Deltagandet och samarbetet tillför planprocessen viktigt innehåll som grund för de politiska besluten.

Bestämmelser om förfaranden för deltagande och information finns i lagen om områdesanvändning. Processen för deltagande inleds när programmet för deltagande och bedömning läggs fram till påseende. Respons på planen samlas kontinuerligt av intressenterna under hela planprocessens gång.

Intressenter

Alla som vill vara med och utveckla landskapet och påverka frågor som berör dem själva har möjlighet att delta. Enligt lagen om områdesanvändning är intressenter i en planprocess alla de vars boende, arbete eller övriga förhållanden kan påverkas betydligt av planen. Intressenter är också de myndigheter och sammanslutningar vars verksamhetsområde behandlas vid planeringen.

Samarbete med intressentgrupper

Förutom förbundets egna sakkunniga deltar en stor grupp kommunala tjänstemän och beslutsfattare, utomstående experter från bl.a. högskolor och forskningsinstitut, olika ministerier samt organisationer med anknytning till planens teman i utarbetandet av planen. Även respons från invånarna är en viktig del av planberedningen.

Arbetet med landskapsplanen presenteras och diskussioner om landskapsplanens lösningar förs under hela planprocessens gång både i permanenta arbetsgrupper och i workshoppar och seminarier som ordnas vid behov. Ett centralt stöd för beredningen av landskapsplanen är förbundets permanenta kommunala sakkunniggrupper från olika sektorer.

Dessutom inrättas det vid behov samarbetsgrupper som ska bestå av sakkunniga från olika intressentgrupper som kompletterar förbundets egen expertis. Till exempel för att främja den gröna omställningen i Nyland och för att sparra förbundets plan- och programarbete har vi inrättat en samarbetsgrupp för grön omställning med representanter för olika sektorer inom den gröna omställningen från kommunerna och övriga aktörer. Vid växelverkan i anslutning till planen utnyttjas också de befintliga regionala samarbetsgrupperna inom olika sektorer i så stor utsträckning som möjligt.

Beslutsfattande

Besluten om planarbetet fattas av landskapsstyrelsen och landskapsfullmäktige som består av politikerna i Nylands kommuner. Landskapsstyrelsen beslutar om att inleda och anhängiggöra beredningen av landskapsplanen, godkänner programmet för deltagande och bedömning, lägger fram planutkastet till påseende, godkänner planförslaget och framläggandet av det samt föreslår att landskapsfullmäktige ska godkänna det slutliga planförslaget. Landskapsplanen godkänns till slut av landskapsfullmäktige.

3.3 Planens verktyg och plattformar

På Nylands förbunds webbplats uudenmaanliitto.fi informeras alltid när det inträffar något viktigt under planprocessen.

Kungörelserna om planens anhängiggörande, tiderna när utlåtanden kan ges och när planen är framlagd publiceras på Nylands förbunds webbplats, på medlemskommunernas officiella anslagstavlor samt i Nylands förbunds annonstidningar (Helsingin Sanomat och Hufvudstadsbladet).

De planhandlingar som hålls framlagda finns för påseende och kommentarer på Nylands förbunds webbplats. I samband med framläggningen av förslaget levereras planmaterialet också till de officiella anslagstavlorna i Nylands förbunds medlemskommuner. De exakta tidpunkterna när materialet är framlagt bekräftas när planarbetet framskrider.

Planens program för deltagande och bedömning var framlagt för alla intressenter för kännedom och kommentarer i mars–april 2025, samtidigt som VISION-planen kungjordes som anhängig. Efter ändringen av planområdet kungjordes planen på nytt som anhängig i juni 2025.

I planens berednings- och förslagsfaser begärs utlåtanden om planmaterialet från Nylands kommuner samt från andra centrala myndigheter och intressentgrupper.

Samråd med myndigheterna ordnas när planläggningen inleds samt i förslagsfasen. Till myndigheternas samråd kallas Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland samt de ministerier till vars ansvarsområde hör ärenden av nationell betydelse som behandlas i planen. Även andra myndigheter vars verksamhetsområde saken kan beröra kallas till samråd.

Aktuella frågor som gäller landskapsplanläggningen kan också följas i ett nyhetsbrev som skickas via e-post. Det är möjligt att prenumerera på nyhetsbrevet på förbundets webbplats www.uudenmaanliitto.fi/nyhetsbrev.

Dessutom kan respons ges kontinuerligt under planprocessen via ett webbformulär. Från och med planens utkastfas kan respons också ges via karttjänsten. På det sättet är det möjligt att rikta responsen till det önskade stället på kartan.

Vid behov kan planläggarna också kontaktas direkt. De nås bäst via e-post.

4 Planens mål och planeringsprinciper

Planens mål och de planeringsprinciper som preciserar dem har fastställts utifrån det föregående landskapsprogrammet, Nylandsprogrammet, som drog upp riktlinjerna för utvecklingen av landskapet, samt beredningsmaterialet för det nya landskapsprogrammet och planens bakgrundsutredningar. Arbetet har skett i samverkan med intressenter under planarbetets inlednings- och beredningsfas. Målen anger vad planen syftar till, medan planeringsprinciperna beskriver med vilka planmässiga medel målen kan uppnås och hur planeringsfrågor hanteras i planen. Dessa har legat till grund för planlösningen i planutkastet.

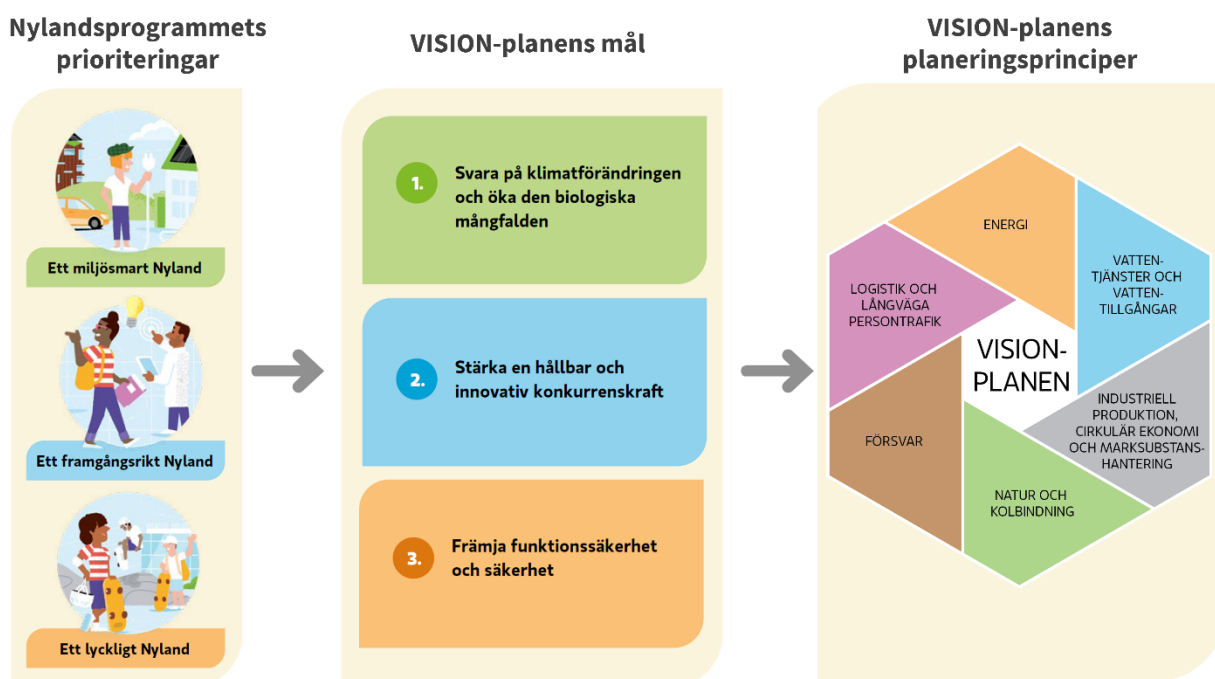

Bild 6. Landskapsprogrammets prioriteringar som utgångspunkt för planens mål och planeringsprinciper.

Program- och planarbetet genomförs i nära samarbete vid Nylands förbund. Beredningen av VISION-planen inleddes medan det föregående landskapsprogrammet, Nylandsprogrammet, ännu var i kraft. Nylandsprogrammets prioriteringar och mål styrde beredningen av planens mål och planeringsprinciper, men i arbetet beaktades också prioriteringarna i det nya landskapsprogrammet, som var under beredning.

4.1 Mål

Målen ska styra utformningen av planens planeringsprinciper och planlösningar samt bedömningen av deras konsekvenser och jämförelsen av alternativ. De utgör också senare en grund för uppföljningen av hur planen genomförs. Målen anger vad man vill uppnå med planen.

VISION-planen har tre huvudmål i anslutning till grön och ren omställning:

1. Svara på klimatförändringen och öka den biologiska mångfalden
2. Stärka en hållbar och innovativ konkurrenskraft
3. Främja funktionssäkerhet och säkerhet.

Huvudmålen preciseras genom 20 undermål. Målen har utarbetats utifrån planens utvecklingsbilder, med utgångspunkt i prioriteringarna i det gällande Nylandsprogrammet, i nära växelverkan med planens intressenter. Målen har också jämförts med Nylands aktuella befolknings- och arbetsplatsprojektioner och scenarioarbete. Genom växelverkan har man också strävat efter att beakta målen för planens viktigaste intressentgrupper och de nyländska utmaningar de anser vara viktiga.

Målen har fastställts för att svara mot aktuella och förutsebara förändringsfaktorer och utmaningar. De påverkas av de riksomfattande målen för områdesanvändningen, Nylandsprogrammet som gällde till utgången av 2025 och det nya landskapsprogrammet, målen i den gällande landskapsplanen samt andra nationella och regionala mål och strategier. Även målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 (SDG) samt målen, strategierna och regleringen i Europa och Finland i anslutning till den gröna, rena omställningen har beaktats.

Länkar: [VISION-planens utvecklingsbilder \(2025\)](#), [Nylands befolknings- och arbetsplatsprojektioner \(2025\)](#) (på finska), [Scenarioarbete vid Nylands förbund \(2025\)](#) (på finska)

1. Svara på klimatförändringen och öka den biologiska mångfalden 1.1 Minska klimatutsläppen och främja kolbindning 1.2 Främja en ekologiskt hållbar användning av naturresurser 1.3 Förbättra utbudet på ekosystemtjänster 1.4 Främja cirkulär ekonomi och resurseffektivitet 1.5 Främja ett hållbart energisystem med tanke på klimatet och miljön 1.6 Stödja anpassning till klimatförändringen 1.7 Stärka ekologiska nätverk 1.8 Förbättra havets och vattendragens tillstånd 1.9 Stödja övergången till alternativa drivkrafter inom trafiken	2. Stärka en hållbar och innovativ konkurrenskraft 2.1 Näringslivets hållbara konkurrenskraft och stödjande av verksamhetsförutsättningar 2.2 Beakta och utnyttja den teknologiska utvecklingen och nya verksamhetsmodeller 2.3 Förbättra en hållbar tillgänglighet på landskapsnivå, nationellt, på Östersjöområdet och som en del av Europa 2.4 Säkerställa möjligheterna för placering av logistikfunktioner och de hållbara trafikförbindelserna inom logistiken 2.5 Främja bildandet av koncentrationer för grön omställning utifrån regionernas styrkor 2.6 Trygga en tillräcklig, ren energi för näringslivets och invånarnas behov 2.7 Främja långväga kollektivtrafik 2.8 Funktioner för den gröna omställningen som stödjer sig på befintliga strukturer och nätverk	3. Främja funktionssäkerhet och säkerhet 3.1 Främja den kritiska infrastrukturens funktionssäkerhet och säkerhet 3.2 Trygga vattentillgångarna 3.3 Främja en hälsosam och trygg livsmiljö
---	---	---

Bild 7. VISION-planens huvudmål jämte delmål.

4.2 Planeringsprinciper

Planeringsprinciperna beskriver med vilka planmässiga medel de uppställda målen kan nås och hur planeringsfrågor hanteras i planen. Principerna har sammanställts utifrån planens mål, de genomförda utredningarna samt växelverkan, såsom responsen på PDB. Landskapsstyrelsen godkände planens planeringsprinciper den 25 augusti 2025. Planeringsprinciperna har utgjort en viktig utgångspunkt för utarbetandet av planutkastet.

Planeringsprinciperna har hållits på en relativt allmän nivå för att säkerställa flexibilitet i planarbetet. I principerna har det beaktats att VISION-planen är en etapplandskapsplan som delvis kompletterar, men också kan ersätta, lösningar i den gällande landskapsplanen. Med en etapplandskapsplan kan man också ändra endast en del av markeringarna inom ett visst tema i planen. Även förändringar i verksamhetsmiljön för landskapsplaneringen, i synnerhet i lagstiftningen, kan påverka möjligheterna att genomföra planeringsprinciperna.

Se planeringsprinciperna för VISION-planen: [Länk till planeringsprinciperna för VISION-planen.](#)

5 Planlösningarna per tema

5.1 Energi

5.1.1 Temats utgångspunkter och innehåll

Nyland har förbundit sig både till de nationella klimatmålen och till sitt eget mål om ett klimatneutralt Nyland 2030. Att nå målen förutsätter en målmedveten omställning från fossila bränslen till rena och förnybara energiformer, förbättrad energieffektivitet samt energibesparing. Under de senaste åren har energiomställningen tagit fart. Utöver strävan att begränsa klimatförändringen drivs den av den tekniska utvecklingen samt av ett allt tydligare behov av att stärka Finlands energisjälvförsörjning och energisäkerhet.

VISION-planen svarar mot de nya krav och möjligheter som energiomställningen medför. I framtiden betonas elektrifiering av samhällets funktioner och energibehov inom den väteekonomi som finns inom synhåll. I Nyland är det nödvändigt att avgöra vilka projekt inom den gröna omställningen som rymms i det tätbebyggda landskapet.

Produktionen av solenergi har ökat kraftigt under de senaste åren. I planen styrs byggandet av storskaliga solkraftverk genom allmänna planeringsbestämmelser som stöder en övergripande hållbar placering av projekten och samordning med annan markanvändning, naturvärden och landskapet.

I planarbetet identifieras kärnkraftens centrala roll som en stabil och utsläppsfri källa till baskraft. I planen förbereds ytterligare utbyggnad av traditionell kärnkraft samt framtida små modulära reaktorer (SMR), som kan erbjuda nya lösningar för produktion av el och värme för industrins och samhällenas behov.

Som en ny, på riksnivå betydande del av energisystemet, beaktas i planen sträckningen av det framtida vätgasnätet, som möjliggör användning av vätgas inom industrin, transportsektorn och som energilager. Utöver vätgasekonomin tryggar planen förutsättningarna för genomförandet av andra industriella investeringar och produktionsanläggningar i linje med den gröna omställningen, vilket stärker landskapets roll som föregångare inom ren teknik. När det gäller vindkraft förblir lösningen i Nylands 4:e etappplansplan i kraft.

Energisystemet utvecklas mot en mer decentraliserad och intelligent helhet, där stora, centraliserade produktionsanläggningar och nät kompletteras med lokala lösningar. Med landskapsplanen tryggas verksamhetsförutsättningarna för de nätverk och anläggningar som är nödvändiga för energiförsörjningen. Det är särskilt viktigt att främja en ökning av elnätets kapacitet och driftsäkerhet, så att den ökande elproduktionen och elanvändningen kan hanteras på ett tillförlitligt sätt. Som en del av utvecklingen av elnätet anvisas nya 400 kV-elstationer i planen. Att trygga elnätets kapacitet är också en förutsättning för att elintensiva verksamheter, såsom datacenter, ska kunna etableras i landskapet.

Samtidigt har fjärrvärmen en central roll som uppvärmningssystem i Nyland, särskilt i de tätbebyggda stadsregionerna. Fjärrvärmenäten utgör värdefull infrastruktur, och deras betydelse i energiomställningen ökar när produktionen fasar ut fossila bränslen och i allt högre grad utnyttjar nya, rena värmekällor, såsom geoenergi, spillvärme från datacenter och industrin samt hållbar bioenergi. Genom planering av markanvändningen säkerställs att denna förändring på systemnivå kan genomföras på ett kontrollerat sätt och samtidigt stärka Nylands livskraft samt bidra till att klimatmålen nås.

5.1.2 Solenergi

Utgångspunkter

Nyland har utmärkta förutsättningar att utnyttja solenergi och samtidigt bidra till att klimatmålen nås. Även om Finland ligger långt norrut är den årliga solstrålningen i södra Finland jämförbar med nivån i norra Tyskland. De långa ljusa sommardagarna och det svala klimatet, som förbättrar panelernas tekniska verkningsgrad, skapar gynnsamma förutsättningar för produktionen. Den snabba tekniska utvecklingen och sjunkande priser på solpaneler har gjort solkraften ekonomiskt allt mer konkurrenskraftig.

Landskapets potential är tvådelad. För det första finns det i de tätbebyggda stadsregionerna en mycket stor, till stor del ännu outnyttjad potential i solpaneler som installeras på tak. Taken på industri-, affärs- och bostadsbyggnader erbjuder stora ytor för decentraliserad elproduktion utan att kräva ny mark. För det andra är solkraftverk i industriell skala som placeras på mark i Finland en ny, men snabbt växande, produktionsform. En utmaning i Nyland är att effektivt kunna samordna markanvändningen för att undvika konflikter med boende, jordbruk, skogsbruk samt kultur- och naturvärden. De bästa platserna är därför olika typer av outnyttjade områden, som nedlagda torvproduktions- och täktområden, gamla industriområden samt randområden längs stora trafikleder. En viktig förutsättning för att stora projekt ska kunna genomföras är också elnätets kapacitet och var anslutningsmöjligheter finns.

I en solenergiutredning för Nyland som utarbetades 2017 som bakgrundsmaterial till Nylandsplanen undersöktes bland annat hur man i landskapsplaneringen bör förbereda sig för planeringen av solkraftverk och andra solenergisystem i stor skala. Vid utarbetandet av utredningen lyckades man dock inte förutse den mycket kraftiga tillväxt i utbyggnaden av solkraft som har skett i Nyland under de senaste åren. Utbyggnaden av solkraft har dessutom i allt större utsträckning gått från anläggningar som uppförs i anslutning till byggnader till stora panelfält som kan omfatta upp till flera hundra hektar. Nylands förbund utarbetar därför under åren 2025–2026 en ny solkraftsutredning som bakgrundsmaterial för VISION-planen.

Beskrivning av planlösningen med motiveringar

Utifrån Nylands förbunds solenergiutredning, nyligen utarbetade motsvarande utredningar i andra landskap och växelverkan med intressentgrupper har det i Nyland inte identifierats något behov av att styra solenergin med bindande områdesreserveringar i landskapsplanen. Samtidigt bedömdes det i VISION-planen vara nödvändigt att genom landskapsplanen främja solenergiproduktionen och ange ramar för lokaliseringen av stora produktionsområden. Solenergi anvisas därför inte med planbeteckningar på plankartan, men för att främja och styra solenergin på ett hållbart sätt ges allmänna planeringsbestämmelser som gäller hela området.

Beteckningar och bestämmelser

Allmänna planeringsbestämmelser

Placeringen av solkraftverk av betydelse på landskapsnivå (över 50 ha) måste grunda sig på en kommunal plan med rättsverkningar.

Solkraftsområden i industriell skala (effekt över 1 MWp) ska i första hand placeras i redan bebyggda eller av människan påverkade områden samt i närheten av befintlig samhällsstruktur och elnätets anslutningspunkter.

Placeringen av solkraftsområden i industriell skala bör ske med hänsyn till områden i naturtillstånd, odikade myrar och enhetliga skogs- och åkerområden. I planeringen ska kontinuiteten i landskapets ekologiska förbindelser säkerställas.

Placering av solkraft i industriell skala på landskapsområden som är värdefulla på nationell nivå eller landskapsnivå, på viktiga grundvattenområden samt på områden som är värdefulla med tanke på den biologiska mångfalden är möjlig endast om planeringen genomförs med särskild omsorg och om det genom utredningar kan påvisas att projektet inte äventyrar områdets landskapsvärden, grundvattnets kvalitet eller naturvärden.

Placering av solkraft i industriell skala är inte möjlig på lagstadgade naturskyddsområden, kompensationsområden för ekologisk kompensation, områden för byggd kulturmiljö (RKY), arkeologiska områden av riksintresse (VARK) samt Unescos världsarvsobjekt.

Solkraftverk i industriell skala bör inte placeras i områden som omfattas av flera miljövärden som begränsar markanvändningen.

Vid planering av solkraft i industriell skala ska projektets samlade konsekvenser bedömas och beaktas, i synnerhet konsekvenserna för landskapet, kulturmiljön, den biologiska mångfalden, ekologiska förbindelser, rekreationsanvändning, bosättning samt näringar.

Elöverföringen från ett solkraftverk i industriell skala ska anpassas till markanvändningen och miljön samt i första hand koncentreras till befintliga ledningsgator och gemensamma stolpar. Planeringen ska genomföras i brett samarbete med projektaktörer, kommuner, myndigheter och nätbolag.

Vid byggandet av solkraftverk i industriell skala ska särskild uppmärksamhet fästas vid förebyggande och lindring av konsekvenser för vattendrag, särskilt i områden där sura sulfatjordar förekommer. Dessutom ska det säkerställas att inga betydande negativa klimatkonsekvenser uppstår. Konsekvenserna ska bedömas tillsammans med andra energi- och kraftledningsprojekt.

I anslutning till solkraftsområden kan även energilager och andra därtill hörande konstruktioner placeras, på basis av mer detaljerad planering samt konsekvensbedömning.

Eventuella störningar som solkraftsområdet kan orsaka Försvarmaktens radar-, sensor- och telekommunikationssystem ska utredas i samarbete med myndigheterna.

Tolkningsanvisningar för den mer detaljerade planeringen och genomförandet

I Finland finns det ingen entydigt fastställd gräns för vad som utgör ett solkraftverk av betydelse på landskapsnivå. Vid en genomgång av solkraftsutredningar som utarbetats i landskapen framstår den minsta arealen för ett solkraftsområde av betydelse på landskapsnivå som cirka 50–100 hektar. Betydelsen kan å andra sidan också bedömas utifrån toppeffekt, varvid den nedre gränsen för ett

solkraftverk av betydelse på landskapsnivå ligger på cirka 10–50 megawatt. Eftersom effekten hos ett solkraftverk med dagens teknik i stort sett står i direkt relation till dess areal, är det i praktiken av mindre betydelse om kraftverkets betydelse definieras utifrån areal eller effekt.

Projektets eltekniska anslutning direkt till stamnätet eller till ett regionalt 110 kV-nät kan ses som en faktor som stöder projektets betydelse på landskapsnivå, eftersom den återspeglar kraftverkets roll som en del av det nationella energisystemet. Elanslutningen bör dock inte användas som det enda eller avgörande kriteriet för betydelse på landskapsnivå. Om enbart den tekniska anslutningspunkten skulle avgöra ett projekts betydelse, skulle det leda till inkonsekventa tolkningar även inom andra sektorer; till exempel skulle elintensiva datacenter då automatiskt jämföras med projekt av betydelse på landskapsnivå, trots att deras markanvändning och konsekvenser väsentligt skiljer sig från omfattande solkraftsområden. Vid bedömningen av betydelse på landskapsnivå är det därför centralt att fokus ligger på projektets breda rumsliga påverkan och på hur det placeras som en del av landskapets övergripande struktur för områdesanvändning.

I VISION-planen definieras ett solkraftverks betydelse på landskapsnivå i första hand utifrån dess areal, eftersom kraftverkets miljöpåverkan främst beror på dess fysiska storlek. *Solkraftsområden med en areal som överstiger 50 hektar är av betydelse på landskapsnivå.* Med areal avses den sammanlagda yta som kraftverksområdet omfattar, inklusive servicevägar och intern elöverföring. Ett projekt av denna storlek kan anses ge ett betydande bidrag till uppnåendet av landskapets klimatmål och mål för produktion av förnybar energi. Det förutsätter dessutom så gott som utan undantag anslutning till högspänningselnätet (110 kV eller högre) och kan kräva att en helt ny, landskapsmässigt betydande kraftledning byggs. En sådan verksamhet medför dessutom nästan oundvikligen konsekvenser för landskapsbilden, den biologiska mångfalden, kulturmiljön eller rekreationsanvändningen, och dessa konsekvenser sträcker sig utöver den omedelbara närmiljön.

En annan väsentlig definition med anknytning till solkraft gäller solelproduktion i industriell skala. I VISION-planen avses med solelproduktion i industriell skala en anläggning vars toppeffekt uppgår till minst 1 megawatt (1 MWp). Den här definitionen är tämligen etablerad, eftersom till exempel Energimyndigheten och statistikförande aktörer såsom Finlands förnybara rf definierar samtliga anläggningar med en nominell effekt över 1 MW som solkraftverk i industriell storleksklass. Ett solkraftverk av betydelse på landskapsnivå är således alltid ett solkraftverk i industriell storleksklass, men ett solkraftverk i industriell storleksklass är inte nödvändigtvis av betydelse på landskapsnivå.

Syftet med de allmänna planeringsbestämmelserna är att i första hand styra solkraftverk till områden där markanvändningen redan har förändrats eller där naturvärdena är begränsade. Splittring av stora, sammanhängande skogs- och åkerområden ska undvikas. Närhet till befintlig infrastruktur, särskilt till anslutningspunkter i elnätet, är en central styrande princip. Det minskar behovet av att bygga nya, långa kraftledningar med konsekvenser för landskapet samt minskar projektets kostnader och miljöpåverkan.

Med lagstadgade skyddsområden avses både befintliga områden och områden som reserverats för inrättande av skyddsområde. Kompensationsområden för ekologisk kompensation ska skyddas så att deras beräknade kompensationsvärde består. Vid placeringen av kraftverkets transformatorstationer och eventuella energilager ska särskild hänsyn tas till brandsäkerheten, räddningstjänstens verksamhetsförutsättningar samt eventuella kemikalierisker i grundvattenområden.

I konsekvensbedömningen räcker det inte att bedöma konsekvenserna enbart inom själva projektområdet, utan även landskapsmässiga, ekologiska och sociala konsekvenser ska granskas i ett vidare perspektiv. Projektets sammanlagda klimatpåverkan kan bli begränsad om genomförandet förutsätter att en betydande kolsänka, som en välväxande skog, avverkas. Detta ska beaktas vid

placeringen. Området ska betraktas som en helhet, där konsekvenserna av ett projekt kan mångfaldigas genom samverkan med andra liknande projekt.

Inom projektområdet kan det samtidigt förekomma flera värden eller intressen som var för sig inte utgör ett absolut hinder för byggande, men vars sammanlagda påverkan kan göra området till en betydelsefull helhet. Ju fler olika markanvändningsformer eller naturvärden som sammanfaller inom ett område, desto högre är tröskeln för placering av solkraftverk. I bedömningen ska inte enbart enskilda punkter granskas, utan områdets betydelse som en del av ett större nätverk. Om området samtidigt fungerar till exempel som bullerbuffert för bebyggelsen och som ekologisk korridor, är dess värde större än summan av dess delar. Om flera överlappande värden identifieras inom ett område, ska planeringen i särskilt hög grad inriktas på att söka alternativa placeringsområden i områden med endast ett eller inga identifierade miljövärden. I bedömningen ska även lokala värden som framkommer i utredningar, men som inte omfattas av formella klassificeringar, ges betydande vikt om de förekommer samlat inom området.

Centrala förändringar i förhållande till gällande planer

- I den gällande Nylandsplanen 2050 finns en allmän planeringsbestämmelse som gäller solkraft. Denna bestämmelse föreslås bli upphävd och ersättas av en ny allmän planeringsbestämmelse som ger en mer detaljerad styrning av frågan. Inga beteckningar föreslås bli upphävda i fråga om temat.

Beteckningar i gällande landskapsplaner som föreslås bli upphävda

- Inga beteckningar föreslås bli upphävda.

5.1.3 Kärnkraft

Utgångspunkter

I Lovisa finns två av Finlands fem kärnkraftsenheter. Deras sammanlagda produktion svarar stabilt för cirka 10 procent av Finlands elproduktion. Statsrådet fattade i februari 2023 ett beslut genom vilket båda kraftverksenheterna i Lovisa beviljades nya drifttillstånd till utgången av år 2050. Beslutet grundade sig på omfattande säkerhetsbedömningar och tekniska utredningar, som visade att kraftverksenheternas säkra drift kan fortsätta enligt plan. Fortum, som driver kärnkraftverket i Lovisa, utreder även aktivt möjligheterna att bygga ny kärnkraft i Finland. Utvecklingsarbetet syftar till att möta samhällets och industrins växande behov av ren el samt att stärka Finlands energisjälvförsörjning. Nya kärnkraftsinvesteringar skulle erbjuda väderoberoende och stabil baskraft som är nödvändig för att balansera produktionen av förnybar men varierande vind- och solkraft. Fortum har bedömt närområdet kring anläggningsområdet i Lovisa som lämpligt för ytterligare utbyggnad av kärnkraft. En placering i närheten av det nuvarande kraftverksområdet skulle möjliggöra ett effektivt utnyttjande av befintlig infrastruktur och kompetens.

Små modulära reaktorer (Small Modular Reactors, SMR) är kärnkraftsanläggningar av en ny generation som är fysiskt mindre än traditionella kärnkraftverk, lämpade för serieproduktion och kan uppföras modulärt. I Nyland, och särskilt i huvudstadsregionen, ses SMR-anläggningar framför allt som en lösning på en central utmaning: att frikoppla produktionen av fjärrvärme från fossila bränslen. Den mindre storleken och de passiva säkerhetssystemen möjliggör att SMR-anläggningar i framtiden kan placeras mer flexibelt närmare förbrukningscentrum. Detta skulle minska överföringsförlusterna i

värmedistributionen och effektivisera hela energisystemet. Utöver fjärrvärme erbjuder SMR-anläggningar i Nyland även lösningar för stabil och utsläppsfri elproduktion samt för industrins energi- och ångbehov.

Beskrivning av planlösningen med motiveringar

Genom planlösningen tryggas verksamhets- och utvecklingsförutsättningarna för de befintliga kraftverksenheterna i Lovisa, och samtidigt möjliggörs fortsatt planering av en ny kraftverksenhet i närheten av de befintliga. I planen ges även allmänna planeringsbestämmelser som gäller småskalig kärnkraft.

Hästholmens skyddszon anvisades för första gången i regionplanen för Östra Nyland II år 1984. Vid den tidpunkten baserades avgränsningen av zonen på ett beräknat avstånd om 5 kilometer från kärnkraftverksområdet. Numera är zonens avgränsning mer flexibel och grundar sig på Strålsäkerhetscentralens (STUK) föreskrift om beredskapsarrangemang vid ett kärnkraftverk (STUK Y/2/2024) samt på beslut som fattas från fall till fall med stöd av föreskriften. I lag eller förordningar anges inte längre några fasta kilometergränser för skyddszonen, utan tillståndssökanden ska genom analyser visa att inte ens en ytterst osannolik allvarlig olycka medför behov av omfattande evakueringar eller permanenta markanvändningsbegränsningar i anläggningens omgivning. Det är tillståndssökandens ansvar att genomföra omfattande, sannolikhetsbaserade riskanalyser som visar att anläggningen är säker. Utifrån dessa analyser lämnar tillståndssökanden ett förslag till omfattningen av de beredskapsarrangemang som krävs, inklusive beredskapsområdets storlek. Tillståndssökanden ska visa att anläggningen uppfyller kraven i förordningen 717/2013 gällande praktisk eliminering av stora utsläpp. STUK gör en grundlig bedömning av de säkerhetsanalyser och utredningar som tillståndssökanden har lämnat in. I bedömningen granskas analysernas tillförlitlighet samt huruvida anläggningen uppfyller de säkerhetskrav som ställs. Därefter avger STUK en egen, bindande säkerhetsbedömning, där tillståndssökandens slutsatser om säkerheten och tillräckligheten i beredskapsarrangemangen godkänns eller avslås. En positiv säkerhetsbedömning är en ovillkorlig förutsättning för att tillstånd ska kunna beviljas.

I VISION-planen anges det befintliga kärnkraftverksområdet i Lovisa med objektbeteckningen *EN/t – Område för energiproduktion*. Dessutom anges med en annan motsvarande objektbeteckning en ny placering för anläggningar, byggnader och konstruktioner som betjänar energiproduktionen samt för byggnader och konstruktioner som behövs för forskning och utveckling inom energiproduktion. För dessa två objekt anvisas en gemensam skyddszon för kärnkraftverk. Zonen sträcker sig till ett avstånd om cirka 5 kilometer från de befintliga kraftverksenheterna och möjliggör genomförandet av en ny enhet utan att skyddszonens omfattning förändras jämfört med den gällande tidigare landskapsplanen. Fortum Power and Heat Oy har i slutet av 2025 utarbetat rapporten "Loviisan Källan suunnittelualueeseen liittyvät selvitykset" (utredningar med anknytning till planeringsområdet Källan i Lovisa). Rapporten ingår i materialet till VISION-planen och fungerar som bakgrundsmaterial för den nya beteckning som möjliggör energiproduktion och kärnkraft

De tekniska egenskaperna hos småskaliga kärnkraftverk och den föränderliga regleringsmiljön gör dem lämpliga för många olika former av markanvändning. Särskilt i industri- och hamnområden kan de fungera som en knutpunkt för ren energi, som stöder områdets övriga verksamhet och den bredare gröna omställningen inom industri och trafik.

Småskalig kärnkraft hör i regel till en mer detaljerad planeringsnivå än landskapsplanen. I VISION-planen har det dock ansetts nödvändigt att genom en allmän planeringsbestämmelse ange vissa ramar för småskalig kärnkraft på landskapsnivå.

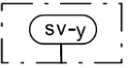
Beteckningar och bestämmelser

Allmänna planeringsbestämmelser

Små kärnreaktorer (SMR) avsedda för energiproduktion kan placeras inom samhällsstrukturen eller i dess omedelbara närhet, med stöd av befintlig infrastruktur. Placeringen förutsätter mer detaljerad planering genom detaljplan, där det ska säkerställas att

- anläggningen är förenlig med den omgivande markanvändningen och inte medför betydande olägenhet för landskapet, kulturmiljön eller naturvärdena
- anläggningens placering baserar sig på dess huvudprodukt. En förutsättning för placeringen av en värmeproducerande anläggning är en ändamålsenlig anslutning till fjärrvärmenätet eller till industrins behov av processvärme.
- anläggningens kylningslösningar är genomförbara och en elproducerande anläggning har tillräcklig anslutning till elnätet
- den detaljerade planeringen grundar sig på tillräckliga utredningar, där SMR-projektets direkta och indirekta konsekvenser bedöms. I bedömningen ska uppmärksamhet fästas vid projektets sociala konsekvenser samt vid dess betydelse för den lokala säkerheten och försörjningsberedskapen.
- Strålsäkerhetscentralen ges möjlighet att avge utlåtande.

Beteckningar och beteckningsspecifika bestämmelser

Beteckning	Planeringsbestämmelse
Område för energiproduktion EN/t 	Med objektbeteckningen anvisas ett område för energiproduktion. Området är reserverat för anläggningar, byggnader eller konstruktioner som betjänar energiproduktionen och byggnader och konstruktioner för att utforska och utveckla energiproduktionen. Inom området är det möjligt att placera ett kärnkraftverk samt anläggningar för mellanlagring av kärnavfall. På området får också stödfunktioner placeras, såsom tillfälligt boende, anläggningar för vattenhantering samt hamnverksamhet med anknytning till energiproduktion. Vid planeringen och genomförandet av området bör man förhindra betydande miljöolägenheter genom tekniska lösningar och med tillräckliga skyddszoner. I planeringen av området ska beredas möjlighet för Strålsäkerhetscentralen att lämna ett utlåtande. Verksamheternas exakta placering och omfattning avgörs i samband med den mer detaljerade planeringen.
Riktgivande skyddszon för kärnkraftverk 	Med egenskapsbeteckningen anvisas den ungefärliga placeringen av kärnkraftverkets skyddszon. Zonens exakta läge och omfattning fastställs i samband med den fortsatta planeringen av projektet och tillståndsförfarandena i enlighet med Strålsäkerhetscentralens föreskrift om beredskapsarrangemang vid ett

	kärnkraftverk samt det beslut som fattas i det enskilda fallet med stöd av föreskriften. På området som skyddszonen omfattar får inte planeras ny, tätbebyggd bosättning, sjukhus eller anläggningar som besöks av eller där det vistas en betydande mängd människor, eller sådan produktionsverksamhet på vilka en olycka i kärnkraftverket skulle kunna inverka. Vid planering av placering av fritidsbebyggelse eller fritidsverksamhet inom området ska man säkerställa att förutsättningarna för en ändamålsenlig räddningsverksamhet inte äventyras. I samband med planeringen av området ska Strålsäkerhetscentralen och räddningsmyndigheten ges möjlighet att lämna ett utlåtande.
--	--

Tolkningsanvisningar för den mer detaljerade planeringen och genomförandet

Med tanke på tillämpningen av de allmänna planeringsbestämmelserna är det centralt att anläggningen är avsedd att betjäna lokala eller regionala behov av värme eller el, samt att anläggningens säkerhetstekniska lösningar möjliggör en placering nära förbrukningen.

Med småskalig kärnkraft avses i VISION-planen en modulär kärnreaktor som lämpar sig för serieproduktion och vars termiska effekt är under 1 500 megawatt. Anläggningens säkerhetsplanering bygger på passiva lösningar, vilket möjliggör integration i det befintliga energisystemet och i en tät samhällsstruktur. Definitionens effektgräns följer de riktlinjer som anges i publikationsserien för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2022:43, "Möjligheter och utvecklingsbehov i samband med ny teknik – småskaliga modulära kärnreaktorer (SMR)".

SMR-reglering och SMR-förfaranden kan efter prövning även tillämpas på anläggningar med högre effekt, förutsatt att de tekniskt och funktionellt motsvarar små reaktorer. SMR-klassificeringen kan tillämpas på en anläggning som överskrider effektgränsen, om följande kriterier uppfylls:

- Modularitet: Anläggningen genomförs till väsentliga delar med fabriksproducerade och transporterbara moduler. Modultechniken omfattar minst reaktor- och säkerhetssystemen samt andra helheter som är kritiska med avseende på kvalitetssäkring.
- Passiv säkerhet: Anläggningens säkerhetsplanering bygger på passiva lösningar som utnyttjar naturens lagar och som säkerställer hanteringen av olyckor utan beroende av aktiva system.
- Placering: Anläggningens beräknade olycksutsläpp är så litet att skyddszonen kan avgränsas till anläggningsområdet eller dess omedelbara närhet, vilket möjliggör placering i anslutning till koncentrationer av bebyggelse eller industriverksamhet.

Centrala förändringar i förhållande till gällande planer

- EN/y-beteckningen och tillhörande bestämmelse i Nylandsplanen ersätts med en ny EN/t-beteckning och bestämmelse. Med beteckningen anges både den befintliga kraftverksenheten i Lovisa och ett nytt område för energiproduktion i dess närhet.
- Bestämmelsen om kärnkraftverkets riktgivande skyddszon har ändrats så att den förnyade grunden för att fastställa zonens omfattning beaktas.

- I VISION-planen införs en allmän planeringsbestämmelse om småskalig kärnkraft, som tidigare inte funnits i Nylands landskapsplaner.

Beteckningar i gällande landskapsplaner som föreslås att upphävas

- objektbeteckningen Område för energiförsörjning, på vilket kärnkraftverk får placeras (EN/y)
- Egenskapsbeteckningen Skyddszon för kärnkraftverk (sv-y)

5.1.4 Skogsbaserad bioenergi

Utgångspunkter

Med skogsbaserad bioenergi avses träbaserad biomassa, som avverkningsrester (grenar och toppar), stubbar och energived, som inte används som industriellt virke utan styrs till energiproduktion. Potentialen för skogsbaserad bioenergi i Nyland är fortfarande betydande. Potentialen är störst i Östra Nyland samt i kustområdet i Västra Nyland, medan den i Mellersta Nyland är måttlig och lägre i jordbruksdominerade områden.

Den skogsbaserade bioenergins roll i energiomställningen i Nyland håller på att förändras, men den är fortfarande ett viktigt sätt att ersätta fossila bränslen i värmeproduktionen. Tyngdpunkten i energiproduktionen förskjuts dock mot förbränningsfria tekniker, såsom solkraft, kärnkraft, spillvärme och geoenergi. Därför är storskalig användning av skogsbiomassa för produktion av baskraft inte längre ett primärt mål.

I framtiden har skogsbaserad bioenergi två huvudsakliga funktioner:

- Försörjningsberedskap och maximal förbrukning: befintliga och framtida förbränningsanläggningar tryggar tillgången till värme och el under årets kallaste perioder genom att fungera som nödvändig reserv- och reglerkraft.
- Värmeförsörjning i områden utanför fjärrvärmenäten: i landskapets randområden och utanför fjärrvärmenäten är hållbart producerad skogsbaserad bioenergi fortfarande ett viktigt och kostnadseffektivt sätt att ersätta fossila uppvärmningsformer, som olja.

Trots bioenergins förändrade roll jämfört med både det dåvarande läget och de framtidsantaganden som låg till grund för utarbetandet av helheten Nylandsplanen 2050 kvarstår behovet av effektiv logistik. För insamling, hantering och lagring av biomassa krävs fortsättningsvis ett väl fungerande terminalnätverk. Rapporten "Utredning om nuläget och framtiden för Nylands skogsbaserade bioenergi ur skogsbrukets synvinkel" (2017, på finska, med sammanfattning på svenska), som publicerats i samarbete mellan Skogscentralen och Nylands förbund, fungerade som bakgrundsmaterial för utarbetandet av landskapsplanen. I utredningen identifierades potentiella bioterminalområden som ofta är belägna inom befintliga avfallsbehandlingsområden. Utredningens resultat är fortfarande aktuella när det gäller att effektivisera denna logistik. Områdena är små på landskapsplannivå och därför anvisas de inte på plankartan. På kartan nedan (Bild 8) anges de platser allmän nivå som är lämpliga för bioterminaler.

- Befintlig terminal för skogsbaserad bioekonomi
- Område för avfallshantering i anslutning till vilket en terminal för skogsbaserad bioekonomi kan förverkligas
- Objekt för terminal för skogsbaserad bioekonomi som ska utvecklas

Källa: Finlands skogscentral

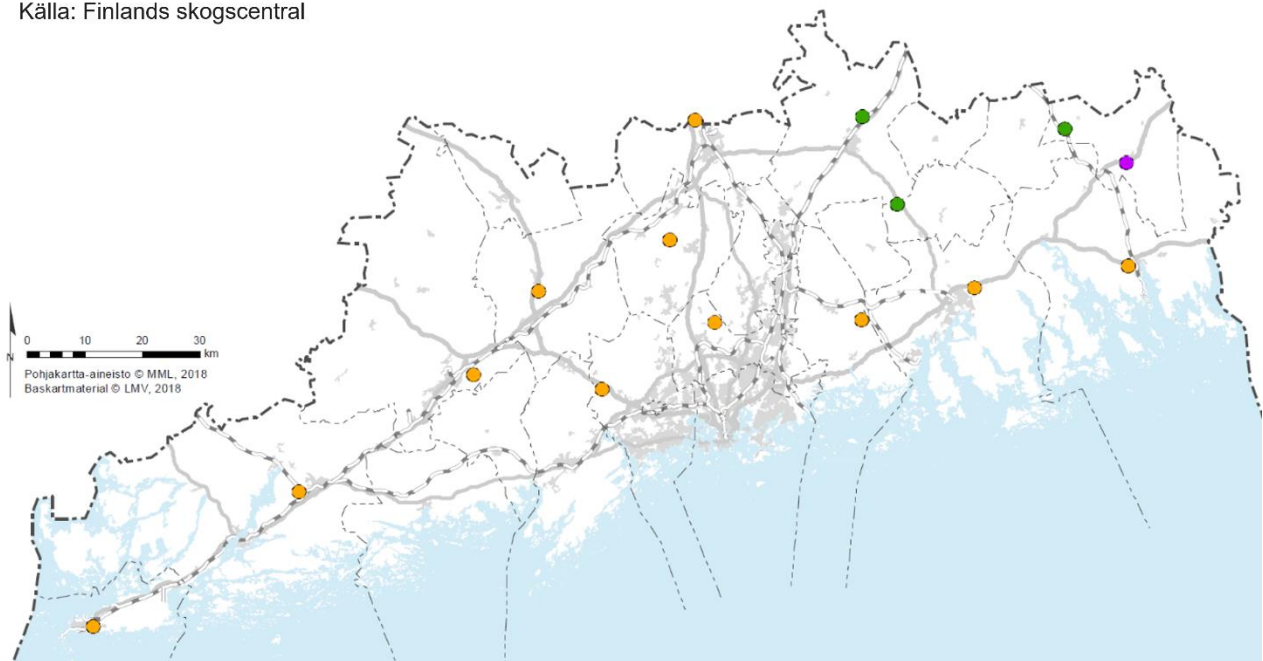

Bild 8. Terminaler för skogsbaserad bioenergi.

Källa: Biotermiinaalit – Ratkaisu metsäbiotalouden logistiikkahaasteisiin Uudellamaalla. Metsäkeskus 2020.

I planeringen av markanvändningen är det viktigt att väga behoven av energianvändning mot skogarnas roll som kollager och kolsänkor samt för upprätthållande av biologisk mångfald. Det är viktigt att den biomassa som styrs till energianvändning baseras på principerna för hållbart skogsbruk, och att konsekvenserna för skogarnas förmåga att binda kol och trygga den biologiska mångfalden beaktas. I planeringen av områdesanvändningen är det viktigt att skogsarealen bevaras, så att möjligheterna till ett mångsidigt bruk av skogarna finns kvar.

Beskrivning av planlösningen med motiveringar

För skogsbaserad bioenergi anges inga egna planbeteckningar. Med planlösningen styrs förändringarna i markanvändningen så att skogarnas totala areal förblir så stor som möjligt. Det här tryggar möjligheterna för produktion av trä och skogsbaserad bioenergi som en del av en mångsidig användning av skogarna.

Skogsbioterminaler kan placeras inom områden för koncentrationer av industriell produktion, logistik, marksubstanshantering och/eller cirkulär ekonomi som anvisas i VISION-planen, men även inom områden som saknar landskapsplanebeteckningar.

5.1.5 Vindkraft

Beskrivning av planlösningen med motiveringar

Vindkraft behandlas inte i VISION-planen, eftersom möjligheterna att bygga vindkraft inte har förbättrats. Den viktigaste styrande faktorn för planlösningen är de ramvillkor som Försvarmakten ställer och behovet av att säkerställa områdesövervakningen, vilket i nuläget inte möjliggör någon utvidgning eller ökning av vindkraftsområden.

Vindkraftslösningen enligt Nylands etapplandskapsplan 4, som omfattar fyra områden i Borgå och Lovisa som är lämpliga för vindkraftsproduktion, förblir således i kraft. Planeringsrekommendationen i samma plan om lokal vindkraft (färre än 10 kraftverk) förblir i kraft till den del den inte har upphävts i Nylandsplanen 2050. Rekommendationen lyder: "Det är också möjligt att planera lokala vindkraftsområden utanför landskapsplanens vindkraftsområden. Det förutsätter att landskapsplanens centrala mål inte äventyras. Vid planeringen ska man ta i beaktande vindkraftsområdenas konsekvenser för miljön, i synnerhet konsekvenserna för landskapet, kulturmiljön, naturen och livsmiljön samt de begränsningar som trafiken medför.

Dessutom förblir den allmänna planeringsbestämmelsen i Nylandsplanen 2050 i kraft: "I planeringen av ett vindkraftsområde ska Försvarmaktens verksamhetsförutsättningar tryggas genom att beakta de begränsningar som medförs av Försvarmaktens verksamhet, såsom radarsystem och tryggheten av radioförbindelser".

5.1.6 Geoenergi, spillvärme och energilagring

Utgångspunkter

Geoenergi och jordvärme är effektiva och lokala former av förnybar energi, vars planeringsnivå och omfattning skiljer sig från varandra. Jordvärme avser i regel fastighetsspecifika lösningar med grunda energibrunnar på några hundra meters djup. Jordvärmens popularitet har ökat kraftigt, särskilt som uppvärmnings- och kylsystem för småhus och i allt större utsträckning även för större fastigheter. Med geoenergi avses utnyttjande av värme i berggrunden på medeldjupt och stort djup, ner till flera kilometer. Dessa lösningar är fortfarande ovanliga i Finland och i Nyland, men de har potential att användas för värmeproduktion i större områden eller i fjärrvärmennät.

Trots sin potential är utnyttjandet av båda teknologierna till sin karaktär lokalt och förutsätter noggrann planering, vilket innebär att de hör till en mer detaljerad planeringsnivå. Utredningen "Nylands geoenergiutredning" (2020, på finska med sammanfattning på svenska), som beställts av Nylands förbund, är fortfarande aktuell och ger kommunerna information om potentialen för att utnyttja geoenergi inom deras områden.

Inom industrin uppstår det ofta mer värme än vad den egna verksamheten behöver. Genom att ta till vara denna så kallade spillvärme för uppvärmning av samhällen kan behovet av andra energikällor minska. Möjligheterna att överföra spillvärme från stora industrianläggningar till uppvärmning av koncentrationer av bebyggelse har redan utretts, och arbetet bör fortsätta. Datacenter erbjuder en betydande potential för att ta till vara spillvärme som en del av den gröna omställningen och den cirkulära ekonomin. I Esbo har exempelvis Fortum och Microsoft inlett ett samarbetsprojekt där spillvärme från datacenter planeras att tas till vara i fjärrvärmennätet. Målet är att cirka 40 procent av fjärrvärmebehovet i Esbo, Grankulla och Kyrkslätt ska täckas med denna nya värmekälla. I Kyrkslätt

utnyttjas redan spillvärme från Ericssons datacenter i fjärrvärmenätet. Ett omfattande utnyttjande av spillvärme minskar avsevärt användningen av fossila bränslen i värmeproduktionen.

I takt med att användningen av förnybara energikällor ökar och blir allt vanligare ökar diversifieringen av energiproduktionen. Diversifieringen förutsätter allt större flexibilitet och kapacitet hos elnätet och dess tekniska konstruktioner. Grundprinciperna för elöverföringstekniken har varit desamma i årtionden, och det finns för närvarande inga tekniker som väntas medföra några större förändringar. I framtiden finns ett stort behov av system som möjliggör lagring och vid behov frigörande av utsläppsfritt producerad el. Dessa kommer sannolikt att vara olika slags ackumulator- och pumpkraftverkslösningar. Mer storskaliga teknologier befinner sig dock på utvecklingsstadiet och kan ännu inte beaktas i landskapsplanen.

Beskrivning av planlösningen med motiveringar

Även om den detaljerade planeringen av utnyttjandet av geoenergi hör till en mer detaljerad planeringsnivå än landskapsplanen, är det motiverat att i landskapsplanen ge en allmän planeringsbestämmelse om geoenergi. Syftet är att säkerställa att geoenergins potential identifieras och att dess utnyttjande främjas på ett konsekvent sätt i hela landskapet, samtidigt som nationella och regionala klimatmål stöds med beaktande av miljövärdena.

I VISION-planen ges en allmän planeringsbestämmelse för att främja utnyttjandet av spillvärme. Värmepumpar och andra tekniska lösningar hör tills vidare till en mer detaljerad planeringsnivå, och därför anvisas inga områdesreserveringar för dem i landskapsplanen.

Energilager betraktas på motsvarande sätt som en fråga för en mer detaljerad planeringsnivå, och någon styrning genom planbeteckningar har därför inte ansetts nödvändig. Frågan har dock i viss mån behandlats inom ramen för lösningen för solkraft. I de allmänna planeringsbestämmelserna för solkraft konstateras att även energilager och andra tillhörande konstruktioner kan placeras i anslutning till solkraftsområden på basis av mer detaljerad planering samt konsekvensbedömning. Med tanke på markanvändning är energilager oftast kompletterande verksamheter som stöder energiproduktion eller elöverföring, och deras markbehov är relativt begränsat. Därför är det mest ändamålsenligt att avgöra deras exakta placering och miljökonsekvenser inom ramen för den mer detaljerade planeringen. Energilagringstekniken och dess marknader utvecklas dessutom mycket snabbt. En alltför detaljerad styrning på en översiktlig plannivå skulle kunna utgöra ett hinder för genomförandet eller bli föråldrad i förtid.

Den gällande beteckningen för behov av överföringsförbindelse för fjärrvärme i helheten Nylandsplanen 2050, som sträcker sig från kärnkraftverket i Lovisa via Sköldviken i Borgå till huvudstadsregionen, förblir oförändrad.

Beteckningar och bestämmelser

Allmänna planeringsbestämmelser

Geoenergi

Planeringen av områdesanvändningen ska främja en hållbar användning av berggrundens geoenergipotential inom värme- och kylproduktion.

Placeringen och genomförandet av geoenergiprojekt ska ske med hänsyn till skyddet av grundvattenområden och andra känsliga miljövärden. Projekt ska planeras så att de inte medför

olägenheter för befintlig eller framtida markanvändning, inklusive annan verksamhet under markytan. När det gäller medeldjupa och djupa geoenergibrunnar ska dessutom eventuella effekter på berggrundens struktur beaktas.

Spillvärme

Planeringen av områdesanvändningen ska främja placeringen av verksamheter så att betydande spillvärmeflöden kan tas till vara.

Vid planering och tillståndsprövning av nya projekt som ger upphov till betydande mängder spillvärme, till exempel datacenter och industrianläggningar, ska det vara obligatoriskt att utreda möjligheterna att ta till vara och utnyttja spillvärmerna. Placeringen av projekt bör gynna platser nära befintliga eller planerade fjärrvärmenät.

Centrala förändringar i förhållande till gällande planer

- I VISION-planen ges nya allmänna planeringsbestämmelser om geoenergi och spillvärme.

Beteckningar i gällande landskapsplaner som föreslås bli upphävda

- Inga beteckningar föreslås bli upphävda i fråga om temat.

5.1.7 Energiöverföringsnät

Utgångspunkter

Nylands energisystem befinner sig i omvandling, där en tillräcklig och störningsfri tillgång till el är en kritisk framgångsfaktor för ett landskap som växer och utvecklas. Målen om klimatneutralitet, strukturförändringen inom energiproduktionen samt den fortgående elektrifieringen och den gröna omställningen förutsätter också betydande förändringar och investeringar i energiöverföringssystemet. Även om elöverföringsnätet i Nyland i grunden är tämligen heltäckande och välfungerande, är en kontinuerlig utveckling nödvändig för att trygga försörjningsberedskapen och möta behoven i ett landskap med stark tillväxt.

Stamnätsbolaget Fingrid planerar att genomföra betydande investeringar i Nyland för att stärka elnätet. Under de senaste åren har transformeringskapaciteten utökats vid elstationerna i Esbo och Västersundom. Elstationerna i Ingå, Nurmijärvi, Borgå och Klemetskog har genomgått grundläggande förbättringar. Till exempel färdigställdes de förnyade 110 kilovolts (kV)-ställverken i Rosendal och Virkby år 2022. Investeringar av detta slag är nödvändiga, eftersom elförbrukningen har ökat snabbare än man tidigare räknat med.

Datacenter står för en mycket hög elförbrukning, vilket medför betydande utmaningar för elnätet. Ett enskilt stort datacenter kan förbruka lika mycket el som en medelstor finländsk stad. I takt med utvecklingen av artificiell intelligens förutspås datacenters elförbrukning öka explosionsartat. Denna massiva och koncentrerade belastning förutsätter omfattande investeringar i stamnätet för att trygga överföringskapaciteten och leveranssäkerheten.

De centrala knutpunkterna i Nylands elöverföringssystem är 400/110 kV-transformatorstationerna i Ingå, Esbo och Kopula i väster, Rosendal och Västersundom i Vanda- och Helsingforsområdet, Nurmijärvi och Hikiä i norr samt Andersböle i östra Nyland. Särskilt med tanke på den kraftiga tillväxten

i huvudstadsregionen och den tilltagande elektrifieringen är det nödvändigt att stärka elöverföringens grundstruktur. Därför är det nödvändigt att bygga ut 400 kilovolt-nätet i området, för att säkerställa elförsörjningens leveranssäkerhet även i framtiden. Mellan dessa stationer finns starka 110 kV:s ringanslutningar, vilket förbättrar driftsäkerheten. Från Esbo station finns dessutom likströmsförbindelsen EstLink 1, och från Andersböle EstLink 2 till Estland. Utöver dessa befintliga förbindelser planerar stamnätsbolagen i Finland och Estland en tredje sjökabelförbindelse, EstLink 3, för att ytterligare öka elöverföringskapaciteten och driftsäkerheten.

När det gäller naturgasöverföring togs Balticconnector-gasledningen, som förbinder gasnäten i Estland och Finland, i drift i början av 2020. Ledningen ansluter i Sjundeå till Finlands stamnät, och har väsentligt förbättrat försörjningsberedskapen för Finlands gasförsörjning. Huvudledningen för naturgas från sydöstra Finland till Tammerfors går fortfarande via de norra delarna av Mäntsälä och Hyvinge, och från den förgrenar sig ledningar till huvudstadsregionen och Lojo.

Som en ny del av Finlands och Nylands energisystem planeras ett nationellt överföringsnät för vätgas, som utvecklas av gasöverföringsbolaget Gasgrid. Staten har gett Gasgrid i uppdrag att påskynda utvecklingen av vätgasnätet och det internationella infrastruktursamarbetet. Målet är att skapa förutsättningar för vätgasekonomin, som stärker Finlands energi-självförsörjning och konkurrenskraft samt bidrar till att klimatmålen uppnås. Nätet byggs ut etappvis, och i den första etappen koncentreras det till kustområdet, där industrikoncentrationer i Västra Finland kopplas samman med Södra Finland. Av de planerade linjedragningarna är den som går via industriområdet i Sköldvik i Borgå en del av det bredare europeiska vätgasinfrastrukturprojektet Nordic-Baltic Hydrogen Corridor, som syftar till att koppla samman produktion och användning av vätgas från Finland via Baltikum och Polen till Tyskland.

I enlighet med de riksomfattande målen för områdesanvändningen ska planläggningen säkerställa linjedragningarna för kraftledningar och stamledningar som är betydelsefulla för energiförsörjningen, liksom möjligheterna att genomföra dem. I först hand ska befintliga ledningsgator utnyttjas, vilket kan innebära att de breddas, till exempel när en 110 kV-kraftledning ersätts av en effektivare 400 kV-ledning. Detta ska beaktas i all annan planering av markanvändningen.

Beskrivning av planlösningen med motiveringar

Högspänningsdistributionsnät som är centralt för landskapets försörjningsberedskap har markerats på plankartan med en enhetlig linjebeteckning. Beteckningen omfattar både 400-kilovolts- och 110-kilovoltskraftledningar och dessutom stamnätets likströmsförbindelser med högspänning. Ledningar som löper i luften, i marken eller på havsbotten särskiljs inte, utan samtliga anges med samma beteckning. De nya kraftledningsförbindelser för vilka det finns tillräckliga bakgrundsutredningar har angetts med en riktgivande streckad linjebeteckning. Dessa förbindelsers exakta läge, tekniska utformning och miljökonsekvenser preciseras i ett senare skede, i samband med mer detaljerad planering och tillståndsförfaranden.

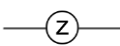
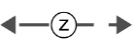
Utöver den allmänna elektrifieringsutvecklingen innebär förtätningen av stadsstrukturen och ett effektivare markutnyttjande i de större städerna ett ökat tryck på att ta befintliga kraftledningsområden i annan användning. Detta förutsätter att kraftledningar förläggs som markkabel eller att nya ledningsgator reserveras. I motsats till den allmänna uppfattningen innebär markkabel-förläggning inte alltid markanvändningsmässiga fördelar jämfört med luftledningar. En 400 kV-förbindelse som markkabel kräver i praktiken ett utrymme som motsvarar en luftlednings ledningsgata, vilket innebär att den huvudsakliga fördelen med denna betydligt dyrare lösning är de mindre landskapsmässiga konsekvenserna. När det gäller stamnätet är luftledning standardlösningen, och andra genomförandesätt utgör undantag. Det är dock bra att notera att med tanke på geopolitiska hot och försörjningsberedskap är markkabel en säkrare lösning än luftledning, eftersom infrastruktur som är

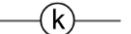
förlagd under markytan är bättre skyddad mot direkt fysisk påverkan och sabotage. Å andra sidan är markkabel ofta svårare att reparera än luftledning.

Genom den revidering av elmarknadslagen som riksdagen genomförde 2025 klassificeras ledningar över 110 kV inte längre automatiskt som stamnät enbart på basis av spänningsnivå. Detta innebär att en 400 kV-ledning också kan tolkas som ett högspänningsdistributionsnät, om den till sin karaktär utgör ett lokalt eller regionalt nät. Lagändringen ger således lokala distributionsnätbolag möjlighet att äga och driva 400 kV-nät inom sitt eget ansvarsområde, förutsatt att nätets syfte är att betjäna lokala behov och inte den nationella elöverföringen. Genom att i VISION-planen ange nya 400 kV-elstationer säkerställs att dessa delar av den kritiska infrastrukturen kan placeras på de ur funktionell och teknisk synvinkel mest lämpliga platserna. Elektrifieringsutvecklingen berör i synnerhet Helsingfors hamnar, och 400 kV-nätet är i praktiken en nödvändig förutsättning för elektrifieringen av hamnarna.

Landskapsplanen är till sin karaktär en långsiktig strategisk plan, som ska förutse framtida behov. Därför har två nya, nationellt betydelsefulla delar av energisystemet angetts i planen. EstLink 3 stärker elmarknaden mellan Finland och Baltikum och förbättrar leveranssäkerheten på båda sidor om Finska viken. Det nationella vätgasnätet är en central del av framtidens vätgasekonomi, som möjliggör lagring och transport av förnybar energi för industrins behov. Även om planeringen av nätet ännu befinner sig i ett tidigt skede är det viktigt att det i landskapsplanen i så stor utsträckning som möjligt anges som en riktgivande förbindelse, så att linjedragningarna kan beaktas i annan markanvändningsplanering så tidigt som möjligt. Där det fortfarande finns alternativa lösningar i planeringen av linjedragningen anges överföringsnät för vätgas som ett förbindelsebehov. Transportrörsystemet för den befintliga naturgasen har också markerats på plankartan.

Beteckningar och bestämmelser

Beteckning	Planeringsbestämmelse
Kraftledning 	Med linjebeteckningen anvisas befintliga kraftledningar med en spänningsnivå på minst 110 kV samt förbindelser som utvecklas inom befintliga ledningsgator. I planeringen av områdesanvändningen ska bestämmelserna om skyddsavstånd till kraftledningar tas i beaktande. Beteckningen omfattas av bygginskränkning enligt 33 § i OAL.
Riktgivande sträckning för kraftledning 	Med streckad linjebeteckning anvisas riktgivande sträckningar för kraftledningar med en spänningsnivå på minst 110 kV som planeras inom nya kraftledningsgator. Kraftledningens placering och det tekniska utförandet preciseras i samband med den mer detaljerade planeringen och det egentliga tillståndsförfarandet. I den mer detaljerade planeringen ska möjligheterna att genomföra sträckningen tryggas.
Behov av förbindelse för kraftledning 	Med utvecklingsprincipbeteckningen anvisas behov av förbindelse eller utveckling för kraftledningar med en spänningsnivå på minst 110 kV. Kraftledningens placering och det tekniska utförandet preciseras i samband med den mer detaljerade planeringen.

Område för energiförsörjning EN/h 	Med objektbeteckningen anvisas behovet av en ny 400 kV-elstation som är nödvändig med tanke på leveranssäkerheten i elöverföringen samt dess riktgivande läge. Den nya elstationens mer exakta läge och omfattningen av områdesreserveringen ska avgöras i den mer detaljerade planeringen. Vid planering av områdets markanvändning ska elstationens förutsättningar för genomförande och möjligheter till utvidgning tryggas.
Riktgivande linjedragning för vätgasledning 	Med streckad linjebeteckning anvisas det riktgivande läget för det transportrörssystem för vätgas som ingår i den nationella vätgasinfrastrukturen. Transportrörssystemets placering och det tekniska utförandet preciseras i samband med den mer detaljerade planeringen samt tillståndsförfarandet. Utrymmesreserveringarna för transportrörssystemet för vätgas ska samordnas med annan markanvändning som har betydande konsekvenser. I planeringen ska det säkerställas att det inom området finns en sträckning som är tekniskt och ekonomiskt genomförbar för byggande och placering av rörssystemet. I den mer detaljerade planeringen ska man vid placeringen av rörssystemet i första hand utnyttja befintliga infrastrukturkorridorer för att minimera miljöpåverkan och olägenheter för markanvändningen.
Behov av förbindelse för vätgasledning 	Med utvecklingsprincipbeteckningen anvisas förbindelsebehovet för det transportrörssystem för vätgas som ingår i den nationella vätgasinfrastrukturen. Förbindelsens placering och det tekniska utförandet preciseras i samband med den mer detaljerade planeringen.
Stamledning för gas 	Med linjebeteckningen anvisas befintliga högtrycksgasledningar. Rörssystemet är avsett för överföring av naturgas, biogas, syntetisk metan eller vätgas samt blandningar av dessa. Vid planering av områdesanvändningen ska bestämmelserna om gassystemets säkerhet och skyddsavstånd tas i beaktande. Beteckningen omfattas av bygginsträkningsenligt 33 § i OAL.

Tolkningsanvisningar för den mer detaljerade planeringen och genomförandet

De elöverförings- och gaslinjer som redan är byggda och som anvisas i landskapsplanen måste eventuellt flyttas till exempel i tätorter som förtätas. I den mer detaljerade planeringen ska man i detta fall trygga kraftöverföringsnätet som helhet och se till att lösningen inte försvårar genomförandet av landskapsplanen. Vid utbyggnad av elnätet och gasöverföringsförbindelserna ska de bygginsträknings- och säkerhetsavstånd som är förknippade med båda beaktas. Som huvudregel vid placeringen gäller att gasöverföringsrör och kraftledningar inte bör placeras i samma ledningsgata. Att utnyttja gemensamma ledningsgator som omfattar både el- och gasledningar är dock inte helt uteslutet. Detta kräver dock särskilda åtgärder, såsom beaktande av induktion, särskilda korrosionsskyddssystem, noggrann jordningsplanering samt kontinuerlig övervakning från parternas sida.

Centrala förändringar i förhållande till gällande planer

- I VISION-planen anges energiöverföringsnätet i en uppdaterad version. Nätet har kompletterats med hänsyn till den utveckling som har skett, och konstaterade lägesfel har korrigerats.
- Jämfört med gällande planer anges på kartan fler underjordiska kraftledningsförbindelser än tidigare.
- De tre linjer inom det nationella överföringsnätet för vätgas som sträcker sig till Nyland och som är föremål för MKB-processen anges i planen som nya beteckningar, delvis med beteckning för riktgivande linje och delvis med beteckning för förbindelsebehov.
- EstLink 3 anges med beteckningen behov av förbindelse för kraftledning.
- Dessutom har flera förbindelsebehov för kraftledningar angetts till Helsingfors.
- Nya 400 kV-elstationer som är nödvändiga med tanke på den hållbara omställningen anges med objektbeteckningen Område för energiförsörjning.
- Beteckningen Naturgashuvudledning har ändrats till Stamledning för gas, och tillhörande bestämmelse har reviderats för att även omfatta överföring av biogas, syntetisk metan, vätgas samt blandningar av vätgas och andra gaser i transportrörsystemet.

Beteckningar i gällande landskapsplaner som föreslås bli upphävda

Sammanlagt föreslås följande bli upphävda:

- Linjebeteckningarna för kraftledningar
- De streckade linjebeteckningarna för riktgivande sträckning för kraftledning
- Linjebeteckningarna för naturgashuvudledning
- Linjebeteckningarna för kraftledning på 400 kV
- De streckade linjebeteckningarna för riktgivande sträckning för kraftledning på 400 kV
- Linjebeteckningarna för kraftledning på 110 kV
- De streckade linjebeteckningarna för riktgivande sträckning för kraftledning på 110 kV
- objektbeteckningarna för område för energiförsörjning (EN)

5.1.8 Bedömning av konsekvenserna av temat energi

Konsekvenser för region- och samhällsstruktur, samhällsförsörjning och trafik

Planlösningen är av central betydelse med tanke på samhällsstrukturens funktion och landskapets försörjningsberedskap. När elöverföringen, gasöverföringen och det framtida överföringsnätet för vätgas anvisas i landskapsplanen tryggas förutsättningarna för placeringen av kritisk infrastruktur på lång sikt, samtidigt som samhällenas tillväxt, elektrifiering och näringslivets utveckling möjliggörs. Lösningen stärker driftsäkerheten och säkerheten i landskapets energiförsörjning.

Genom att anvisa kraftledningar, stamledningar och områden för energiförsörjning styr man den övriga markanvändningen att beakta nödvändiga skyddsavstånd och byggränskränkningar, samtidigt som energinätets potential för placering av verksamheter tas till vara. Genom att i första hand utnyttja den befintliga ledningsgatan för vätgas stärks en sammanhållen samhällsstruktur och skapas möjligheter för områdesutveckling utan att nya omfattande infrastrukturkorridorer behöver öppnas.

Planlösningens trafikkonsekvenser är till största delen indirekta och har endast mindre bestående konsekvenser för trafiken. Under byggskedet kan det dock uppstå tillfälliga trafikkonsekvenser, såsom ökad byggtrafik. Inom områden för energiproduktion kan de lokala trafikkonsekvenserna vara betydande, särskilt under byggskedet och senare när arbetspendlingen ökar.

Genom att områden för energiproduktion och energiförsörjning anvisas i landskapsplanen stärks landskapets roll som nationellt betydelsefullt energiområde. Den riktgivande linjedragningen för vätgasledning knyter landskapet till den nationella och internationella vätgasinfrastrukturen och stöder energisystemets långsiktiga utveckling.

Att främja geoenergi bidrar till decentraliserad och lokal energiproduktion inom den befintliga samhällsstrukturen och stärker energisystemets mångsidighet och resiliens. Att främja utnyttjandet av spillvärme stöder cirkulära energilösningar och placeringen av verksamheter i anslutning till det befintliga fjärrvärmennätet.

Bestämmelserna om solkraft styr placeringen av solkraft i industriell skala i anslutning till samhällsstrukturen och elnätet. Detta stöder ett effektivt markutnyttjande, minskar behovet av ny infrastruktur och bidrar till att bevara mer orörda områden genom att styra projekten till miljöer som redan påverkats av människan.

Bestämmelsen om småskalig kärnkraft stärker energi-infrastrukturens mångsidighet, funktionalitet och försörjningsberedskap. Målet är att ersätta förbränningsbaserad energiproduktion, möjliggöra el- och värmeproduktion med stöd av befintlig samhällsstruktur och infrastruktur samt att balansera elnätets belastning, vilket är viktigt i kombination med variabla energikällor som vind- och solkraft.

Konsekvenser för biologisk mångfald och naturresurser

Konsekvenserna för den biologiska mångfalden till följd av energiöverföringsnätet riktar sig främst till kraftledningarnas ledningsgator. Upprätthållandet av öppna ledningsgator kan förändra lokala livsmiljöer, eftersom energiöverföringsnätets utbyggnad innebär att betydande skogsarealer tas i anspråk. På landskapsplannivå avser beteckningarna inte enskilda naturobjekt.

Gas- och vätgasledningarna förläggs huvudsakligen under mark, vilket innebär att de bestående konsekvenserna för den biologiska mångfalden är begränsade. Under byggskedet kan främst lokala och huvudsakligen temporära konsekvenser uppstå för mark, vegetation och djurens livsmiljöer. Upprätthållandet av öppna ledningsgator och förekomsten av enstaka ovanjordiska konstruktioner kan begränsa annan markanvändning och förändra lokala livsmiljöer.

På områden för energiproduktion och energiförsörjning samt på områden kopplade till småskalig kärnkraft kan det förekomma betydande, huvudsakligen lokala konsekvenser för biologisk mångfald och naturresurser, särskilt till följd av omfattande konstruktioner, skyddszoner och eventuella vattenkonstruktioner. Områdena är dock i regel inte av särskilt naturvärde, utan har redan påverkats av markanvändning.

Att ta till vara berggrundens geoenergi-potential ökar användningen av förnybara naturresurser. Konsekvenserna för naturen beror i hög grad på genomförandesättet och de lokala förhållandena.

Genom att utnyttja spillvärme förbättras energieffektiviteten och användningen av jungfruliga naturresurser minskar, samtidigt som konsekvenserna för biologisk mångfald i huvudsak är indirekta och positiva.

Placeringen av solkraft kan ha betydande konsekvenser för naturmiljöer, varför planbestämmelserna syftar till att styra byggandet utanför naturmiljöer. De detaljerade bestämmelserna om solkraft minskar splittringen av naturområden och ekologiska förbindelser jämfört med den tidigare mer övergripande styrningen.

Konsekvenser för vatten, luft och klimat

Planlösningens klimatpåverkan är tudelad. Genomförandet av energiöverföringsnätet medför en minskning av skogsarealen, vilket minskar Nylands kolsänkor. Samtidigt ger planlösningen betydande positiva indirekta effekter i omställningen till hållbara, koldioxidsnåla energilösningar: Förstärkningen av elöverföringsnätet, nya 400 kV-elstationer och överföringsförbindelser samt möjliggörandet av överföringsnät för vätgas främjar energisystemets elektrifiering, integreringen av förnybar energi i energisystemet och uppnåendet av målen om klimatneutralitet.

Under drift har energiöverföringsnätet inga betydande direkta konsekvenser för vatten eller luftkvaliteten. Under byggskedet kan lokala och tillfälliga konsekvenser för mark och vattenhushållning uppstå, men dessa kan hanteras genom mer detaljerad planering och tillståndsförfaranden.

Energiproduktion, särskilt kärnkraft, kan medföra konsekvenser för vattendrag och havsmiljön, bland annat genom användning av kylvatten och till följd av hamnverksamhet. Kylvattnet är varmare än det omgivande havsvattnet, vilket kan påverka de lokala förhållandena.

Geoenergi främjar utsläppssnål, lokal produktion av värme- och kylenergi, förbättrar luftkvaliteten och minskar utsläppen av växthusgaser. Förbättrad energieffektivitet och utnyttjandet av spillvärme minskar utsläppen till luften och stöder klimatmålen.

Produktionen av solkraft bidrar indirekt till att begränsa klimatförändringen. På produktionsområden för solkraft förebyggs risker för vattenkvaliteten genom att beakta konsekvenserna för vatten och särskilt granska sura sulfatjordar. När det gäller småskalig kärnkraft beror konsekvenserna för vatten och klimat på genomförandesättet och anläggningens storlek.

Dessutom förutsätter planens allmänna bestämmelse att uppmärksamhet fästs vid hantering av dagvatten i den mer detaljerade planeringen och att beredskap finns för extrema väderfenomen.

Konsekvenser för ekonomi och näringsliv

Planlösningen har mycket betydande positiva konsekvenser för regionens ekonomi. Planen skapar nya möjligheter för energiproduktion och energiöverföring, vilket förbättrar investeringsmiljöns förutsägbarhet och möjliggör etablering av nya industriprojekt samt nya teknologier i landskapet. En tillräcklig och störningsfri el- och gasöverföring är en central förutsättning för industrin, tjänsterna, hamnarna, datacentren samt investeringar inom den gröna omställningen.

Byggskedet medför betydande investeringar och sysselsättningseffekter. På lång sikt stärker förstärkningen av energiöverföringsnätet landskapets koppling till internationella energi- och vätgasmarknader. Anvisningen av vätgasledningar skapar förutsättningar för utvecklingen av näringar baserade på produktion, förädling och användning av vätgas och kan främja etableringen av nya industriella verksamheter i landskapet.

Geoenergi stöder utvecklingen av energiteknologi samt lokala investeringar. Bestämmelsen om spillvärme förbättrar resurseffektiviteten inom industrin och i datacentren, kan skapa nya affärsmöjligheter inom energisektorn och stärka fjärrvärmens konkurrenskraft. Solkraft bidrar till ökad produktion av förnybar energi och fler investeringar, samtidigt som närheten till elnätet stärker projektens ekonomiska genomförbarhet. Bestämmelsen om småskalig kärnkraft har positiva konsekvenser för Nylands regionalekonomi, eftersom den bidrar till att säkerställa en tillräcklig tillgång till el och värmeenergi på landskapsnivå.

Konsekvenser för människor, levnadsförhållanden och livsmiljö

Genom planlösningen stärks energisäkerheten och försörjningsberedskapen. Decentraliserad produktion, lagring och ett starkare överföringsnät ökar systemets resiliens. Utvecklingen av energiöverföringsnätet förbättrar avsevärt driftsäkerheten i invånarnas livsmiljö och i företagens verksamhet genom att trygga tillgången till energi. Detta bidrar till väl fungerande boende, service och arbetsplatser i hela landskapet. Å andra sidan kan skyddsavstånd och bygginskränkningar i anslutning till kraftledningar och rörsystem lokalt begränsa markanvändningen och upplevas som olägenheter.

På områden för energiproduktion, särskilt i verksamheter kopplade till kärnkraft, betonas säkerhet, riskhantering och människors upplevda trygghet. Även risker i samband med gas- och vätgasöverföring kräver en noggrann riskhantering. På landskapsplannivå är konsekvenserna för människors levnadsförhållanden dock hanterbara och till största delen indirekta. Byggandet kan medföra tillfälliga olägenheter, såsom buller, damm och trafikstörningar, särskilt i närheten av bebyggelse. Under driften är dock konsekvenserna i regel små.

Lokal och utsläppssnål geoenergi förbättrar energisäkerheten. Utnyttjandet av spillvärme bidrar till fjärrvärme till rimligt pris med låga utsläpp. När det gäller solkraft minskar en omsorgsfull planering samt konsekvensbedömning olägenheterna för boende, rekreationsanvändning och livsmiljöns kvalitet.

Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

Luftledningar med högspänning och elstationer kan ge upphov till betydande landskapseffekter, särskilt i öppna områden och kulturlandskap. På landskapsplannivå är konsekvenserna översiktliga, och deras betydelse beror på ledningarnas och stationernas mer exakta placering och genomförandesätt.

På områden för energiproduktion och på områden i anslutning till småskalig kärnkraft kan stora byggnader och konstruktioner förändra landskapsbilden i närområdet och områdets karaktär. Byggnadernas skala, placering och de landskapsmässiga förutsättningarna påverkar konsekvensernas betydelse.

Gas- och vätgasrörsystemen förläggs huvudsakligen under mark, vilket innebär att de bestående konsekvenserna för landskapet är små. Även geoenergins anläggningar är till största delen underjordiska, vilket innebär att konsekvenserna för landskapet och kulturmiljön vanligtvis är små och beroende av genomförandet. Återvinningen av spillvärme sker huvudsakligen inom befintliga strukturer och medför inga betydande konsekvenser för landskapet eller kulturmiljön. Bestämmelsen om solkraft tar särskilt hänsyn till konsekvenserna för landskapet och kulturmiljön och bidrar därigenom till att minska skadliga konsekvenser för värdefulla landskapsområden.

6 Planens rättsverkningar

6.1 Landskapsplanens rättsverkningar

Landskapsplanen ska tjäna till ledning när generalplaner och detaljplaner utarbetas och ändras samt när åtgärder annars vidtas för att reglera områdesanvändningen. När myndigheterna planerar åtgärder som gäller områdesanvändningen och beslutar om att vidta dessa åtgärder, ska de beakta landskapsplanen, försöka främja genomförandet av planen och se till att åtgärderna inte försvårar genomförandet av planen. På området f  r en generalplan med rättsverkningar eller f  r en detaljplan gäller landskapsplanen inte, utom i fråga om verkan enligt 1 mom. när en plan ändras. (lagen om områdesanvändning 32   )

Landskapsplanen   r förknippad med en villkorlig inskränkning av byggandet som tryggar genomförandet av landskapsplanen. Inskränkningen av byggandet gäller i princip på ett område som anvisats som rekreati  ns- eller skyddsområde, f  r Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets ändamål eller f  r nätverk eller områden för trafik eller teknisk service. (lagen om områdesanvändning 33    1 mom., bygglagen 49   )

Den lagstiftning som styr planeringen av områdesanvändningen håller på att förnyas. Reformen av lagen om områdesanvändning är avsedd att behandlas i riksdagen under våren 2026. Tidpunkten för när lagen träder i kraft   r ännu oklar, men sannolikt under 2026. Lagreformens konsekvenser preciseras under planprocessens gång och kompletteras i planhandlingarna.

6.2 Landskapsplanens beteckningstyper

Till landskapsplanen h  r **allmänna planeringsbestämmelser** som berör hela planområdet. I VISION-planen ingår dessutom omr  desreserverings-, objekt-, linje-, egenskaps- och utvecklingsprincipbeteckningar som innefattar bestämmelser. Flera olika beteckningar och bestämmelser kan gälla samtidigt på ett område. När förhållandet mellan överlappande beteckningar tolkas ska landskapsplanens översiktlighet, karaktären av olika beteckningar samt bestämmelser som ansluter sig till beteckningarna beaktas. Planeringsbestämmelserna f  r planbeteckningar som överlappar varandra ska tolkas och åtgärderna samordnas så att de principer för områdesanvändningen som hör ihop med beteckningarna kan genomföras.

Med **omr  desreserveringsbeteckningar** anvisas områdenas huvudsakliga användning och de utesluter varandra så att två olika omr  desreserveringsbeteckningar inte kan gälla på samma område samtidigt. Omr  desreserveringsbeteckningar kan dock överlappa varandra med olika typer av planbeteckningar som anger utvecklingsprinciper eller särskilda egenskaper samt med linje- och objektbeteckningar som kan jämställas med områdesreserveringar. Till exempel skyddsområden anges med omr  desreserveringsbeteckning.

Objektbeteckningar används för att anvisa områden som   r små i förhållande till planens skala eller när det   r ändamålsenligt att definiera omr  desavgr  nsningen närmare först i den mer detaljerade planeringen. Objektbeteckningarna kan överlappa andra planbeteckningar. Objektbeteckningar används till exempel för att anvisa områden f  r energiförsörjning.

Med **linjebeteckningar** anvisas till exempel trafikförbindelser och samhällstekniska nätverk. Med en riktgivande linjebeteckning anvisas förbindelser och nätverk i fråga om vilka placeringen eller

genomförandet är förenat med osäkerhet. Linjebeteckningar kan överlappa andra planbeteckningar. Linjebeteckningar används till exempel för att ange kraftledningar.

En **egenskapsbeteckning** används för att ange sådana särskilda egenskaper hos delområden som är av betydelse åtminstone på landskapsnivå och som man vill bevara eller som ställer särskilda villkor som ska beaktas vid planeringen av områdesanvändningen. En egenskapsbeteckning kan förekomma tillsammans med andra planbeteckningar så att de överlappar varandra. En områdesreserveringsbeteckning anvisar den huvudsakliga markanvändningen men i den mer detaljerade planeringen måste även egenskapsbeteckningarna jämte planeringsbestämmelser beaktas. Egenskapsbeteckningar används bland annat för att avisa värdefulla geologiska formationer.

Med **utvecklingsprincipbeteckning** anvisas områden och förbindelser som är av betydelse för den eftersträlvade utvecklingen i landskapet, men som det till exempel på grund av landskapsplanens noggrannhetsgrad eller någon annan motsvarande orsak inte är ändamålsenligt att anvisa som en klart markerad områdesreservering eller linjebeteckning på kartan. Det är ofta ändamålsenligt att utreda behov av områdesreserveringar som gäller utvecklingsprincipbeteckningar på kommunal nivå eller i samband med annan planering som genomför planen. Utvecklingsprincipbeteckningarna överlappar med planens övriga beteckningar. Inom ett delområde som anvisas med utvecklingsprincipbeteckningen kan det således finnas områdesanvändning eller särskilda egenskaper hos områden som anvisas med olika beteckningar. Utvecklingsprincipbeteckningarna anger en principiell nivå för den regionala utsträckningen av områdesanvändning och funktioner, medan områdesreserveringarna är mer exakta ställningstaganden om funktioner och deras områdesbehov. Till exempel anvisas behov av grönförbindelse med utvecklingsprincipbeteckning.

Till landskapsplanens beteckningar hör **planeringsbestämmelser**. Planeringsbestämmelserna styr kommunernas planläggning och olika myndigheters övriga planering som berör områdesanvändningen. Genom en planeringsbestämmelse kan kommunen eller någon annan myndighet dock inte åläggas att inleda planering för att genomföra landskapsplanen.

Reformen av lagen om områdesanvändning pågår. I planens förslagsfas bedöms om terminologin för VISION-planens beteckningar och bestämmelser behöver ändras så att den motsvarar den nya lagen om områdesanvändning (OAL 29 §, Utformningen av landskapsplanen) och Miljöministeriets förordning om utformningen av planbestämmelser och planobjekt i landskaps-, general- och detaljplaner.

6.3 VISION-planens förhållande till gällande landskapsplaner

En landskapsplan kan utarbetas antingen som en helhet som omfattar hela landskapet och alla frågor som rör områdesanvändningen, eller etappvis eller delområdesvis i enlighet med 27 § i lagen om områdesanvändning. Möjligheten att utarbeta planen i etappvis eller delområdesvis ger flexibilitet att anpassa planläggningen till bland annat aktuella planeringsbehov.

Var för sig omfattar en landskapsplan som utarbetats i etappvis eller delområdesvis endast en del av de frågor som enligt lag ska behandlas i en landskapsplan. I en landskapsplan som utarbetas etappvis ska även sådana krav på landskapsplanens innehåll som faller utanför planens tematiska avgränsning beaktas och samordnas. På motsvarande sätt får en landskapsplan som utarbetas delområdesvis inte heller stå i strid med landskapsplaneringen för övriga delar av landskapet.

VISION-planen är en etapplandskapsplan vars planområde omfattar hela landskapet Nyland, men vars innehåll är avgränsat till vissa teman. Vid utarbetandet av en etapplandskapsplan är det viktigt att bedöma hur den nya planen anpassas till den gällande helheten av landskapsplaner och att klargöra till vilka delar den etappvis utarbetade planen upphäver och ersätter de gällande landskapsplanerna. En

etapplandskapsplan får inte i väsentliga avseenden stå i strid med målen för områdesanvändning för andra teman i landskapet och inte heller med sådana krav på planens innehåll som inte har ett direkt samband med de frågor som behandlas i den aktuella planen.

De nuvarande gällande landskapsplanerna i Nyland förblir till största delen i kraft när den nya VISION-planen träder i kraft. I samband med godkännandet av VISION-planen kommer dock vissa teman och/eller planbeteckningar i de gällande landskapsplanerna att upphävas och/eller uppdateras. De beteckningar i de gällande planerna som föreslås bli upphävda redovisas på kartan över beteckningar som upphävs samt i dokumentet Planbeteckningar och planbestämmelser.

Eftersom landskapsplanerna endast behandlar områdesanvändning på nationell nivå eller landskapsnivå, finns det ofta områden inom landskapsplaneområdet som saknar planbeteckningar. När det gäller etapplandskapsplaner beror tolkningen av dessa så kallade vita områden på planens innehåll och dess förhållande till övriga gällande landskapsplaner i området. Vid tolkningen av landskapsplanesituationen för ett visst område ska både de planbeteckningar med tillhörande bestämmelser som i etapplandskapsplanen gäller området, eventuella allmänna planeringsbestämmelser i etapplandskapsplanen som även gäller vita områden, samt andra gällande landskapsplaner för området beaktas (planbeteckningar med tillhörande bestämmelser samt allmänna planeringsbestämmelser).

Bearbetat utifrån Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000, Opas 6. Maakuntakaavan sisältö ja esitystapa samt Opas 7. Maakuntakaavan oikeusvaikutukset. Ympäristöministeriö 2002, julkaisut.valtioneuvosto.fi.

6.4 Landskapsplanens styrande verkan på annan myndighetsverksamhet

Enligt 32 § 2 mom. i lagen om områdesanvändning ska myndigheterna när de planerar åtgärder som gäller områdesanvändningen och beslutar om att vidta dessa åtgärder beakta landskapsplanen, försöka främja genomförandet av planen och se till att åtgärderna inte försvårar genomförandet av planen. Med annan myndighetsverksamhet som omfattas av landskapsplanens styrande verkan avses sådan planering och beslutsprocess som gäller annan markanvändning än den som avses i lagen om områdesanvändning. Då avses lösningar för markanvändning enligt t.ex. vattenlagen, banlagen eller landsvägslagen.

Denna rättsverkan riktar sig mot endast myndigheternas verksamhet och den gäller inte privat markanvändningsplanering. Skyldigheten att beakta och främja landskapsplanen gäller alla sådana statliga och kommunala myndigheter eller affärsverk som planerar eller genomför områdesanvändningen. Stödbeslut och andra beslut som hänför sig till exempelvis landsbygdspolitik är således inte beroende av lösningen i landskapsplanen.

Att man beaktar landskapsplanen betyder att man handlar på ett sätt som inte försämrar möjligheterna att genomföra landskapsplanen. För att främja genomförandet av landskapsplanen förutsätts åter ett aktivare tillvägagångssätt som tjänar genomförandet av landskapsplanen. För kommunernas del betyder bestämmelsen i första hand att planläggningen ska inriktas på områden som främjar ett ändamålsenligt genomförande av landskapsplanen. De nya skyddsområdesreserveringar som anvisas i landskapsplanen genomförs av Tillstånds- och tillsynsverket och Nylands livskraftscentral inom ramen för de anslag som anvisats dem.

Reformen av lagen om områdesanvändning pågår. I förslagsfasen kommer man att bedöma om det till följd av lagändringar finns behov av att på nytt granska VISION-planens rättsverkningar i fråga om skyldigheten att beakta och främja landskapsplanen.

6.5 Annan lagstiftning och landskapsplanen

När landskapsplanen utarbetas ska, utöver lagen om områdesanvändning, i synnerhet naturvårdslagen, lagen om fornminnen, lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning, lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program samt lagen om främjande av skärgårdens utveckling beaktas. Vid växelverkan och hörande ska, utöver lagen om områdesanvändning och markanvändnings- och byggförordningen, även kommunallagen beaktas.

De i naturvårdslagen avsedda naturskyddsprogrammen och besluten samt besluten om inrättande av landskapsområden ska vara riktgivande när planen utarbetas. I lagen ingår dessutom särskilda bestämmelser om Europeiska gemenskapens nätverk Natura 2000.

Fasta fornminnen är skyddade enligt lagen om fornminnen. Enligt 13 § i lagen om fornminnen ska man när ett allmänt företag eller planläggning planeras i god tid ta reda på om företaget eller planläggningen kommer att beröra en fast fornlämning. Frågan blir aktuell först i samband med den mera detaljerade planeringen och planläggningen. Landskapsplanen ska dock förmedla information om fornminnen till den mera detaljerade planeringen. Även lagen om skyddande av byggnadsarvet, kyrkolagen och lagen om ortodoxa kyrkan hänför sig till värnandet om kulturmiljön.

Lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning innehåller en skyldighet för den projektansvarige att vara tillräckligt medveten om projektets miljökonsekvenser i den omfattning som rimligen kan förutsättas. Utredningar som gjorts i samband med planläggningen kan i allmänhet utnyttjas för det projektspecifika bedömningsförfarandet och på motsvarande sätt kan landskapsplanen basera sig på ett tidigare förfarande för bedömning av projektets miljökonsekvenser (MKB).

Landskapsplanen ska beaktas när man med stöd av annan lagstiftning planerar och beslutar om ordnandet av miljöns användning på det sätt som bestäms i speciallagar. De speciallagar som är viktigast i detta avseende är miljöskyddslagen, landsvägslagen, banlagen, lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter, marktäktslagen, skogslagen och vattenlagen. Kravet på att landskapsplanen ska beaktas i myndigheternas beslutsfattande enligt speciallagstiftningen varierar. Allmänt kan konstateras att speciallagstiftningens betydelse är stor, om förhållandet mellan planerings- eller tillståndsförfarandet och markanvändningsplaneringen regleras uttömmande i speciallagstiftningen. Om regleringen är mindre detaljerad, ökar betydelsen av lagen om områdesanvändning.

Enligt miljöskyddslagen regleras verksamhet som medför risk för förorening genom miljötillstånd. När det gäller tillståndsprövningen ska vid bedömningen av förlägningsplatsens lämplighet beaktas även landskapsplanen och det nuvarande och framtida användningsändamål som i planen anges för området och dess omgivning samt planbestämmelserna. Landskapsplanen kan dessutom fungera som material som klarlägger områdets olika värden och egenskaper samt verksamhetens konsekvenser.

En utredningsplan för byggande av landsväg och järnväg samt en väg- eller banplan ska grunda sig på en plan med rättsverkningar som avses i lagen om områdesanvändning, där järnvägsområdets placering och förhållande till annan områdesanvändning har utretts.

Ban- och vägsträckningar och energinät genomförs genom frivilliga arrangemang eller med stöd av lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter. Den myndighet som beviljar inlösningstillstånd är i allmänhet statsrådet. Även Lantmäteriverket kan besluta om inlösningar av mindre betydelse. I motiveringen till beslutet ska man beakta landskapsplanen och försöka främja genomförandet av planen. Enligt lagen om områdesanvändning kan vederbörande ministerium ge den myndighet som genomför planen rätt att lösa in ett område som tagits in i landskapsplanen eller att inskränka nyttjanderätten till det, om detta är nödvändigt för att genomföra landskapsplanen för att

tillgodose statens, regionens, samkommunens eller kommunbefolkningens gemensamma behov (OAL 99 §). Denna möjlighet har tillämpats ytterst sällan i Finland.

Tillståndsvillkoren enligt marktäktslagen anses vara rätt uttömmande. Landskapsplanen fungerar som stöd vid tillståndsprövning enligt marktäktslagen och fungerar vid behov som material som klarlägger områdets värden.

I skogslagen föreskrivs att lagen inte tillämpas på områden som i en plan enligt lagen om områdesanvändning har anvisats som skyddsområden. På landskapsplanens skyddsområden uppstår det således inte situationer där planering och beslutsfattande enligt skogslagen skulle inverka på genomförandet av landskapsplanen. Om en del av det område som angetts med en skyddsområdesbeteckning i landskapsplanen saknar naturvärden som ska skyddas genom naturvårdslagen, lämnas det bort från beslutet om att inrätta ett naturskyddsområde som genomför beteckningen och från dess avgränsning. Det finns inga skäl att på grund av en skyddsområdesbeteckning begränsa åtgärder på ett sådant delområde av landskapsplanens skyddsområde som har lämnats bort från beslutet om att inrätta ett naturskyddsområde, om skyddsområdet i tillräcklig utsträckning har genomförts i enlighet med planens mål.

Av landskapsplanens beteckningar är skyddsområdet det enda området där skogslagen inte tillämpas. På de övriga landskapsplanebeteckningarnas influensområden tillämpas skogslagen på skötseln och användningen av skogar, om skogslagens tillämpningsområde inte på något annat sätt har begränsats. Inom landskapsplanens influensområden, såsom skogsbruksområden som är av särskild betydelse för miljövärden, landskapliga omständigheter eller friluftslivet, ska landskapsplanen beaktas i det tillstånds- och anmälningsförfarande enligt skogslagen som gäller skogsbruk, och man ska sträva efter att främja dess genomförande. En anmälan om användning av skog skickas till Skogscentralen som granskar anmälan. Skogscentralen övervakar att skogslagstiftningen följs. Skogscentralen utreder till exempel om det på avverkningsområdet finns några begränsningar för avverkning, såsom särskilt viktiga livsmiljöer med tanke på mångfald. En anmälan om användning av skog kan således anses vara en i lagen avsedd åtgärd, som utförd enligt skogslagen utgör myndighetsverksamhet.

Projekt enligt vattenlagen hör till de åtgärder beträffande vilka villkoren har angetts uttömmande i speciallagen i fråga. Man kan främja genomförandet av landskapsplanen t.ex. med åtgärder enligt vattenlagen som tryggar och främjar grundvattenskyddet.

7 Planens konsekvenser och bedömning av hur målen uppfylls

Syftet med landskapsplanens konsekvensbedömning är att ge planläggarna, intressenterna och beslutsfattarna information om vilka konsekvenser genomförandet av planen har, vad dessa konsekvenser innebär samt hur man kan minska oönskade konsekvenser. Lagen om områdesanvändning utgör ramarna för konsekvensbedömningen. Enligt 9 § i lagen om områdesanvändning: "En plan ska grunda sig på planering som omfattar bedömning av de betydande konsekvenserna av planen och på sådana undersökningar och utredningar som planeringen kräver. När planens konsekvenser utreds ska planens uppgift och syfte beaktas."

Konsekvensbedömningen motsvarar planens noggrannhetsnivå och omfattning. Samtidigt som landskapsplanen preciseras i den mer detaljerade planeringen, preciseras även konsekvensbedömningen när planläggningen sker på en mer detaljerad nivå. Även bedömningen av landskapsplanen preciseras när planen framskrider från utkastfasen till förslagsfasen.

Planlösningen bedöms i förhållande till områdesanvändningslagens krav på landskapsplanens innehåll, de riksomfattande målen för områdesanvändningen, naturvårdslagens förbud mot att försämra Natura-områden (i förslagsfasen) samt i förhållande till de mål som ställts för planen. Dessutom bedöms konsekvenserna i förhållande till de gällande landskapsplanerna (avsnitt 6.3). Klimatkonsekvenserna redovisas i en separat bedömningsrapport som bilaga till planbeskrivningen.

7.1 Planens sammantagna konsekvenser

Syftet med bedömningen av de sammantagna konsekvenserna är att presentera vilka totala konsekvenser planhelheten medför samt vilka samkonsekvenser VISION-planens olika dellösningar har i förhållande till varandra. De sammantagna konsekvenserna har bedömts genom sex tematiska helheter. Dessa är konsekvenserna för

- region- och samhällsstruktur, samhällsförsörjning och trafik
- biologisk mångfald och naturresurser
- vatten, luft och klimat
- ekonomi och näringsliv
- människor, levnadsförhållanden och livsmiljö
- landskapet, kulturarvet och den byggda miljön.

7.1.1 Konsekvenser för region- och samhällsstruktur, samhällsförsörjning och trafik

Planlösningen stöder omställningen till ett koldioxidsnålt och klimatneutralt samhälle samt tryggar landskapets kritiska infrastruktur och försörjningsberedskap på lång sikt. Planen styr placeringen av industriell produktion, logistik, cirkulär ekonomi och marksubstanshantering, stärker energiförsörjningens driftsäkerhet och främjar landskapets livskraft och långsiktiga utveckling. Planen stöder hållbar markanvändning genom att främja användningen av befintlig infrastruktur.

Flygbanan och Östbanan samt godsbanan i anslutning till Tallinntunneln, den multimodala terminalen och persontrafikens depå förbättrar de nationella och internationella förbindelserna och främjar långväga kollektivtrafik. Planen möjliggör utvecklingen av ett distributionsnät för alternativa drivkrafter samt ett nätverk av rastplatser för den tunga trafikens behov.

Skyddsområden, grönförbindelser och behov av grönförbindelser styr att områden lämnas obebyggda, stärker landskapets ekologiska nätverk och tryggar arternas rörlighet. Anvisandet av ekologisk utvecklingszon möjliggör att åtgärder för att förbättra naturens tillstånd riktas till de områden där de ger störst ekologisk nytta, utan att medföra begränsningar för områdesanvändningen. Anvisandet av kompensationsområde för ekologisk kompensation styr att de begränsningar som följer av myndighetsbeslut och som riktar sig mot kompensationsområdet granskas. Anvisandet av områden som är viktiga för den biologiska mångfalden stöder beaktandet av fågel- och havsnaturvärden. Planen stöder bevarandet av kulturmiljöer och deras samordning med annan markanvändning.

7.1.2 Konsekvenser för biologisk mångfald och naturresurser

Planen styr och koncentrerar markanvändningen till områden som redan har påverkats av människan och till anslutning till befintliga verksamheter. Planbestämmelserna förutsätter att naturvärden beaktas i den mer detaljerade planeringen. Spår- och vägsträckningar kan medföra omfattande och bestående barriäreffekter för ekologiska förbindelser samt fragmentera natur-, landskaps- och kulturmiljöer, särskilt på Östbanans markförlagda sträckor samt inom områdena för godsbanan i anslutning till Tallinntunneln samt den multimodala terminalen. Skadliga konsekvenser riktar sig mot skyddsområden, skogar, kollager och kolsänkor samt ekologiska förbindelser. Dessa kan minskas genom mer detaljerad planering, tekniska lösningar samt genom att stärka ekologiska förbindelser på platser som delvis kompenserar för försämringar.

Planen tryggar arternas rörlighet, den biologiska mångfalden samt funktionaliteten och kontinuiteten hos det ekologiska nätverket på landskapsnivå, samtidigt som den uppmuntrar till ekologisk kompensation, restaurering och beaktande av kolbindning. Nya skyddsområden och luo-områden stärker den befintliga naturhelheten i landskapet.

7.1.3 Konsekvenser för vatten, luft och klimat

Planen främjar begränsningen av klimatförändringen, elektrifieringen av energisystemet och trafiken samt uppnåendet av klimatneutralitetsmålen, men samtidigt minskar byggandet av nya kraftledningar och trafikförbindelser skogsarealen, kolsänkorna och kollagren. Områden för industri, logistik, cirkulär ekonomi och marksubstanshantering samt tunga transporter ger upphov till konsekvenser för vatten och luftkvalitet samt till buller och damm. Konsekvenserna är till största delen lokala och kan hanteras med skyddszoner och tekniska lösningar. Planen stärker beaktandet av vattendrag och grundvatten.

Planen stöder anpassningen till klimatförändringen genom att anvisa delar av grönstrukturen som jämnar ut temperaturskillnader och konsekvenserna av kraftiga regn, bidrar till att bevara omfattande grönområden som fungerar som kolsänkor samt möjliggör arternas förflyttning när klimatförändringarna ändrar miljöförhållandena.

7.1.4 Konsekvenser för ekonomi och näringsliv

Planlösningen stöder i betydande grad Nylands ekonomi och näringsliv och främjar placeringen av projekt inom den gröna omställningen i landskapet. Koncentrationer av industriell produktion, logistik,

cirkulär ekonomi och marksubstanshantering möjliggör synergier för företagen och främjar tillgången på kompetent arbetskraft samt den nationella och internationella attraktionskraften. Fungerande vattentjänster möjliggör utvecklingen av näringar, boende och infrastruktur och bidrar till landskapets försörjningsberedskap.

Nya banor, trafikleder och logistiklösningar är betydande investeringar som förbättrar tillgängligheten, näringslivets konkurrenskraft samt försörjningsberedskapen. Planen stärker de internationella förbindelserna och godstrafikens funktion samt skapar förutsättningar för nya koncentrationer av arbetsplatser och näringsverksamhet.

Strukturer som stöder grönförbindelser, såsom grönbroar, förbättrar de ekologiska förbindelserna och trafiksäkerheten, men genomförandet är ofta förenat med betydande kostnader. Planlösningarna som stöder den biologiska mångfalden, kolbindning, vattentillgångar och landskapsvärden stärker ekosystemtjänster med ett långsiktigt ekonomiskt värde.

7.1.5 Konsekvenser för människor, levnadsförhållanden och livsmiljö

Planlösningen förbättrar energisäkerheten och försörjningsberedskapen genom att stärka överföringsnäten, främja decentraliserad och utsläppsnål energiproduktion, energilagring och utnyttjande av spillvärme. Förbättrad energitillgång bidrar till att boende, service och arbetsplatser fungerar väl, även om skyddsavstånd och bygginskränkningar kan begränsa markanvändningen lokalt och medföra tillfälliga olägenheter under byggskedet.

Genom att koncentrationer för industriell produktion, logistik, cirkulär ekonomi och marksubstanshantering i huvudsak placeras utanför bebyggelsen minskar buller-, damm- och trafikkonsekvenserna och boendemiljöernas trivsel och säkerhet förbättras. Planen stöder sysselsättningen och den regionala livskraften, vilket har positiva konsekvenser för invånarnas välbefinnande och för att service kan upprätthållas. Riskhanteringen i fråga om farliga ämnen, energiproduktion och vattenförsörjning preciseras i den fortsatta planeringen.

En fungerande och säker vattenförsörjning som tryggas genom planbestämmelser stärker hälsan, välbefinnandet och försörjningsberedskapen. Begränsningarna i anslutning till skyddszoner för vattenförsörjningen är lokala och motiverade, och sammantaget medför planlösningen betydande positiva konsekvenser för människors levnadsförhållanden och livsmiljö.

De nya bansträckningarna kan medföra betydande lokala konsekvenser för invånare och markägare, särskilt till följd av inlösningar samt buller och vibrationer. Redan planer på att bygga nya banor kan väcka oro gällande fastigheternas värde. De olägenheter som uppstår under byggtiden är långvariga men tillfälliga och kan minskas genom planering, etappindelning och tekniska lösningar. På tunnelavsnitten är konsekvenserna mindre än på bansträckor på marknivå.

Skydds- och grönområden ökar rekreationsmöjligheterna, stöder hälsa och välbefinnande samt kan delvis fungera som bullerskydd och förbättra trafiksäkerheten. När dessa inrättas kan de begränsa etablerade verksamheter och näringar. Att inrätta ett skyddsområde förutsätter dock markägarens godkännande samt utbetalning av ersättningar. Skydds- och kulturmiljöer bevarar naturarvet, stärker den lokala identiteten och främjar forskning, undervisning och det allmänna välbefinnandet.

7.1.6 Konsekvenser för landskapet, kulturarvet och den byggda miljön

De mest betydande konsekvenserna för landskapet gäller högspänningsledningar, elstationer, omfattande industri- och logistikområden samt nya leder, särskilt i öppna områden och kulturlandskap. Underjordiska lösningar medför endast små bestående konsekvenser för landskapet. Planbestämmelserna styr så att befintliga byggda miljöer utnyttjas och förutsätter att nybyggande anpassas till landskaps- och kulturmiljöer, vilket minskar olägenheter.

8 Planhandlingar

8.1 Plankarta och planbeskrivning

Landskapsplanen presenteras på en karta och består av planbeteckningar samt tillhörande planeringsbestämmelser. Till landskapsplanen hör även allmänna planeringsbestämmelser som inte är knutna till specifika planbeteckningar. Plankartorna samt beteckningarna och bestämmelserna är handlingar som har rättsverkningar.

I VISION-planen används områdesreserverings-, objekt- och linjebeteckningar samt egenskaps- och utvecklingsprincipbeteckningar. Beteckningstyperna och deras rättsverkningar behandlas närmare i avsnitt 6.2 Landskapsplanens beteckningstyper.

Planbeskrivningen redogör för planens mål och utgångspunkter, planlösningarna med motiveringar samt resultaten av konsekvensbedömningen. Planbeskrivningen motiverar, klargör och ger bakgrund till den lösning som presenteras på plankartan och i planeringsbestämmelserna. Planbeskrivningen är en bilaga utan rättsverkningar. Även om planbeskrivningen inte har rättsverkningar på samma sätt som plankartan och beteckningarna och bestämmelserna, är beskrivningen viktig för tolkningen av planen och den används bland annat som bakgrundsmaterial vid domstolsförhandlingar.

8.2 Planbeskrivningens bilagor

Syftet med planbeskrivningens kartbilagor och andra bilagor är att åskådliggöra, klargöra, precisera och ge bakgrund till planens lösningar.

Kartbilagor

- Kartbilaga 1a, Skyddsområden (västra delen av Nyland)
- Kartbilaga 1b, Skyddsområden (östra delen av Nyland)
- Kartbilaga 2, Grönförbindelser och behov av grönförbindelser
- Kartbilaga 3, Områden som är synnerligen viktiga med tanke på naturens mångfald
- Kartbilaga 4, Banor samt alternativ för banterminaler och multimodala terminaler: koppling i planlösningen
- Kartbilaga 5, Alternativ för Östbanan

Övriga bilagor

- Bilaga 1: VISION-planens klimatkonsekvensbedömning

9 Källor

Bakgrundsutredningar och material som använts vid utarbetandet av VISION-planen

Allmänna bakgrundsutredningar

[VISIO-kaavan kehityskuvat \(2025\)](#)

[Uudenmaan väestö- ja työpaikkaprojektiot \(2025\)](#)

[Uudenmaan liiton skenaariotyö \(2025\)](#)

[Selvitys vihreän siirtymän hankkeiden maankäyttötarpeista Uudellamaalla. Uudenmaan liiton julkaisuja E 257 – 2024.](#)

[Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000, Opas 6. Maakuntakaavan sisältö ja esitystapa.](#) Ympäristöministeriö 2002.

[Maankäyttö- ja rakennuslaki 2000, Opas 7. Maakuntakaavan oikeusvaikutukset.](#) Ympäristöministeriö 2002.

Energi

Loviisan Källan suunnittelualueeseen liittyvät selvitykset. Fortum 2026.

<https://www.fortum.com/fi/files/loviisa-kallan-suunnittelualueeseen-liittyvat-selvitykset>

[Selvitys Uudenmaan metsäbioenergiapotentiaalin nykytilasta ja tulevaisuudesta metsätalouden näkökulmasta.](#) Uudenmaan liitto & Metsäkeskus 2017. Uudenmaan liiton julkaisuja E 189 - 2017.

Biotermiinaalit – Ratkaisu metsäbiotalouden logistiikkahaasteisiin Uudellamaalla. Metsäkeskus 2020.

Uusien ydinenergiateknologioiden mahdollisuudet ja kehitystarpeet - Pienet modulaariset sarjavalmisteiset ydinreaktorit eli SMR:t. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:43.

Industriell produktion, cirkulär ekonomi och marksubstanshantering

Teollisuuspuistot uuden teollisuuspolitiikan instrumenttina Selvitys teollisuuspuistoista ja niiden kehittämistarpeista osana Suomen teollisuuspolitiikkaa. Työ- ja elinkeinoministeriö 2025. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 2025:9.

[Selvitys vihreän siirtymän hankkeiden maankäyttötarpeista Uudellamaalla.](#) Uudenmaan liitto 2026. Uudenmaan liiton julkaisuja E 257 – 2024.

[Uusimaa-kaavan 2050 tuotannon ja logistiikkatoimintojen, maa-aineshuollon sekä kiertotalouden ja jätehuollon keskittymien kohdetarkastelut.](#) Uudenmaan liitto 2026.

[Vihreän siirtymän keskittymien täsmentäminen ja profilointi osana VISIO-kaavaa.](#) Vuorovaikutusraportti. Uudenmaan liitto 2026.

Natur och kolbindning

Uudenmaan luonnon monimuotoisuus (LUMO) -selvitys. Uudenmaan elinvoimakeskus 2026.
<https://uudenmaanliitto.fi/wp-content/uploads/2026/02/Uudenmaan-luonnon-monimuotoisuusselvitys-julkaisematon.pdf> (julkaisematon raportti)

[Uusimaa-kaavan 2050 viheryhteystarvemeraintöjen ekologisen kytkeytyvyyden nykytilannetarkastelu](#). Uudenmaan liitto 2026. Uudenmaan liiton julkaisuja E 273 – 2026.

Valtatien 25 ekologiset yhteydet. Uudenmaan elinvoimakeskus 2026.
<https://www.doria.fi/handle/10024/194146>

[Uudenmaan hiilensidonta ja hiilineutraalisuustavoite](#). Uudenmaan liitto 2026. Uudenmaan liiton julkaisuja E 271 – 2026.

[Sipoonkorven ekologiset yhteydet pohjoisen ja idän suuntiin](#). VISIO-kaavan luontoselvitys 2025. Uudenmaan liitto 2026. Uudenmaan liiton julkaisuja E 274 – 2026.

BirdLife Suomi 2026 A. IBA-alueiden valintakriteerit. Verkkosivu. Viitattu 9.2.2026.
<https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/iba/iba-kriteerit/>

BirdLife Suomi 2026 B. Maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI). Verkkosivu. Viitattu 9.2.2026.
<https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/maali/>

Boström, C., Aalto, J., Hyttiäinen, K., Häyrynen, S., Jarva, J., Koivula, M., Kotiaho, J. S., Laine, I., Mykrä, H., Nieminen, T. M., Pappila, M., Paulomäki, H., Silfverberg, O., Sääksjärvi, I. E. & Sumelius, H. 2024. Vedenalaisen luonnon köyhtyminen Suomen rannikkoalueilla: Luontopaneelin yhteenveto ja suositukset luontopolitiikan suunnittelun ja päätöksenteon tueksi. Suomen Luontopaneelin julkaisuja 1A/2024. Suomen Luontopaneeli. <https://luontopaneeli.fi/wp-content/uploads/2024/03/suomen-luontopaneelin-julkaisuja-1a-2024-vedenalaisen-luonnon-koyhtyminen.pdf>

CO-CARBON hankkeen aineistoja on saatavilla nettisivuilla: <https://cocarbon.fi/>

Hautamäki, R., Heinilä, A., Moilanen, A. ja Rajaniemi, J. 2024. Ekologinen kytkeytyvyys ja luonnon monimuotoisuus alueidenkäytön suunnittelussa. <https://acadsci.fi/wp-content/uploads/2024/03/Ekologinen-kytkeytyvyys-ja-luonnon-monimuotoisuus-2024.pdf>

Hildén, M., Niemistö, J., Ulvi, T., Pappila, M., Pihlainen, S., Seppälä, J., Lintunen, A., Minunno, F., Aro, L., Mäkipää, R., Hyppänen, T., Tuomala, M., Meretoja, M., Liedes, A. ja Peltonen, L. 2024. Opas maankäyttösektorin ilmastotoimien hyödyntämiseen kuntien ilmasto- ja luontotyössä. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 33/2024. Suomen ympäristökeskus.
<http://hdl.handle.net/10138/586642>

Lappalainen, J., Kurvinen, L. & Kuismanen, L. (toim.) 2020. Suomen ekologisesti merkittävät vedenalaiset meriluontoalueet (EMMA). Suomen ympäristökeskuksen raportteja 8/2020. Suomen ympäristökeskus. https://www.merialuesuunnittelu.fi/wp-content/uploads/2020/03/SYKEra_8_2020.pdf

Lehtiniemi, T. ja Toivanen, T. 2023. Lintujen päämuuttoreitit Suomessa – päivitys 2023. BirdLife Suomi ry. <https://tiedostot.birdlife.fi/pdf/lintujen-paamuuttoreitit-raportti-2023-birdlife.pdf>

Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. ja Virolainen, E. 2002. Suomen tärkeät lintualueet (FINIBA). BirdLife Suomen julkaisuja nro 4. BirdLife Suomi ry, Helsinki. 142 s. <https://tiedostot.birdlife.fi/julkaisut/finiba/finiba-raportti.pdf>

Lorenz, David. 2025. Light Pollution Atlas. Satellite data from 2024.
<https://djlorenz.github.io/astronomy/lp/> viitattu 12.12.2025.

Pihlainen, S. 2024. Uusimaa-kaava 2050 -maakuntakaavakokonaisuuden arviointi hiilensidonnän näkökulmasta. Uudenmaan liiton julkaisuja E 254/2024. Uudenmaan liitto. <https://uudenmaanliitto.fi/wp-content/uploads/2024/06/Uusimaa-kaava-2050-maakuntakaavakokonaisuuden-arviointi-hiilensidonnän-nakokulmasta.pdf>

Suomen ympäristökeskus ja Uudenmaan liitto. 2015. Ympäristömelu väestökeskittymien ulkopuolella Uudellamaalla 2014. 4. vaihemaakuntakaava. <https://uudenmaanliitto.fi/wp-content/uploads/2022/03/Ymparistomelu-vaestokeskittymien-ulkopuolella-Uudellamaalla.pdf>

Tuomisaari, J., Jalkanen, J., Luoma, E., Huttunen, S., Kujala, H., Varumo, L., Lehtiniemi, H., Bergius, L., Kettunen, A., Mussaari, M. ja Halme, P. 2026. Maakunnallinen ja seudullinen strateginen ekologinen kompensatio ja luonnonarvomarkkina. JYU Reports 89. Jyväskylän yliopisto.
https://jyx.jyu.fi/jyx/Record/jyx_123456789_108163

[Uudenmaan ekologiset verkostot Zonation-analyysien perusteella.](#) Jalkanen, J., Moilanen, A., ja Toivonen, T. Uudenmaan liitto 2018. Uudenmaan liiton julkaisuja E 194.

Uudenmaan ELY-keskus. 2025. Tiedote 4.4.2024: <https://www.sttinfo.fi/tiedote/70132379/uudenmaan-luonnon-monimuotoisuutta-turvaamaan-perustetaan-kaksi-uutta-helmi-keskittymaa?publisherId=69817887&lang=fi> .Viitattu 17.12.2025.

[Luonnon ja hiilensidonnän kehityskuva maakuntakaavatyötä varten.](#) Uudenmaan liitto 2025. Uudenmaan liiton julkaisuja E 267. Helsinki: Uudenmaan liitto.

[Uudenmaan viherrakenteen analysointi Zonation-menetelmällä.](#) Kuusterä, J., Aalto, S., Moilanen, A., Toivonen, T., ja Lehtomäki, J. Uudenmaan liitto 2015. Uudenmaan liiton julkaisuja E 145–2015.

Vattentjänster och vattentillgångar

Uudenmaan vesihuollon nykytila ja kehittämistarpeet. Etelä-Savon Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2023. Raportteja 44/2023.

Uudenmaan vesihuollon alueellinen yleissuunnitelma vuoteen 2050. Etelä-Savon Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2024. Raportteja 38/2024.

Logistik och långväga persontrafik

Itäradan ympäristövaikutusten arviointiselostus, Itärata Oy, 2025

Lentoradan YVA Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen täydennys. 3/2025. Lentorata Oy.

Lentoradan YVA Ympäristövaikutusten arviointiselostus. 6/2023. Suomi-rata Oy.

[Rahtiradan ja lentoaseman pohjoispuolen terminaalijärjestelyt sekä varikon suunnittelu maakuntakaavan tarpeisiin.](#) Uudenmaan liitto 2026. Uudenmaan liiton julkaisuja E 272

[Valtatie 25 ekologiset yhteydet.](#) Uudenmaan elinvoimakeskus 2026.

Valtatie 25 välillä Hanko-Mäntsälä, Hankearviointi ja kehittämisselvityksen 2019 päivitys. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2023.

Maantie 152 välillä Hämeenlinnanväylä - Tuusulanväylä, Aluevaraussuunnitelma, Vantaa, Tuusula. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Vantaan kaupunki, Tuusulan kunta 2020. Verkossa: <https://vayla.fi/hameenlinnanvayla-tuusulanvayla> (viitattu 26.9.2025).

Maantien 1452 parantaminen välillä Purola – maantie 140, Järvenpää ja Tuusula, Aluevaraussuunnitelma. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2020. Verkossa: <https://vayla.fi/keski-uudenmaan-pohjoinen-logistiikkayhteys> (viitattu 26.9.2025).

Kapuli 5 asemakaava ja asemakaavan muutos, asemakaavaehdotus ja asemakaavan muutosehdotus. Mäntsälän kunta 2023. Verkossa: https://www.mantsala.fi/app/uploads/sites/2/2023/06/273_liite_1_kapuli_5_ak_kaavakartta_26.5.2023_ver2.pdf (viitattu 26.9.2025).

Koverharin ja Lappohjan alueen yleiskaava, kaavakartta. Hangon kaupunki 2024. Verkossa: <https://hanko.fi/wp-content/uploads/2024/12/Koverharin-ja-Lappohjan-alueen-yleiskaava-kaavakartta.pdf> (viitattu 26.9.2025).

Koverharin ja Lappohjan alueen yleiskaava, Pohjavesiolosuhteiden vaikutukset tieratkaisunvaihtoehtoihin ja yleiskaavaan, Koverhar Hanko. Hangon kaupunki 2020. Verkossa: <https://hanko.fi/wp-content/uploads/2024/01/5.-Pohjavesiolosuhteiden-vaikutukset-tieratk.pdf> (viitattu 5.12.2025).

Koverharin ja Lappohjan alueen yleiskaava, Liikenneselvitys. Hangon kaupunki 2019. Verkossa: <https://hanko.fi/wp-content/uploads/2024/01/3.-Koverharin-yk-liikenneselvitys.pdf> (viitattu 5.12.2025).

Helsingin seudun tieverkon luokitus ja palvelutasotavoitteet 2040. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2022. Verkossa: <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/184948/Helsingin%20seudun%20tieverkon%20luokitus.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (viitattu 26.9.2025).

Suomen väylät, vesiväylät, Väylävirasto. Verkossa: https://suomenvaylat.vayla.fi/link/8/399855/6676219/1354+100+vesivaylatiedot:SV_Vesivayla_perustie_dot_uusi++3190+100+tiestotiedot:SV_tienumerot_yleiskartta++1388+100+ratatiedot:SV_Rataverkko_yl_eiskartta++793+100+default/?lang=fi (viitattu 5.12.2025).

Helsingin yleiskaava 2016, lainvoima 5.12.2018, Helsingin kaupunki. Verkossa: https://www.hel.fi/hel2/ksv/liitteet/2018_kaava/YK_2016_Tullut_voimaan_20181205.pdf (viitattu 5.12.2025).

Kestävät matkaketjut Itä- ja Länsi-Uudellamaalla. Uudenmaan liitto 2023. Verkossa: https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/186958/Kest%c3%a4v%c3%a4t_matkaketjut_It%c3%a4_ja_L%c3%a4nsi-Uudellamaalla%20%281%29.pdf?sequence=6&isAllowed=y (viitattu 5.12.2025).

Euroopan laajuinen liikenneverkko TEN-T. 22.4.2025. Väylävirasto. Verkossa: <https://vayla.fi/vaylista/liikennejarjestelma/tent> (viitattu 5.12.2025).

Poliisin liikennevalvonta, Raskaan liikenteen valvonta. Poliisi. Verkossa: <https://poliisi.fi/liikenneturvallisuus-ja-valvonta> (viitattu 9.1.2026)

[Uudenmaan vaihtoehtoisten energialähteiden jakeluverkkoselvitys 2024](#). Uudenmaan liitto 2025.